

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 869/2015-40

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 17. decembra 2015 v senáte zloženom z predsedníčky Ľudmily Gajdošíkovej (sudkyňa spravodajkyňa) a zo sudcov Lajosa Mészárosa a Ladislava Orosa predbežne prerokoval sťažnosť obchodnej spoločnosti Bratislavská teplárenská, a. s., Bajkalská 21/A, Bratislava, zastúpenej Advokátskou kanceláriou SLOV-LEGAL, s. r. o., Dobrovičova 16, Bratislava, konajúcou prostredníctvom konateľ a advokáta JUDr. Mariána Janása, vo veci namietaného porušenia jej základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd

- postupom Krajského súdu v Bratislave v konaní vedenom pod sp. zn. 2 Cob 105/2013 a jeho rozsudkom z 30. júna 2014 a

- postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v konaní vedenom pod sp. zn. 5 Obdo 39/2014 a jeho uznesením z 10. septembra 2015 a v konaní vedenom pod sp. zn. 5 M Obdo 3/2014 a jeho rozsudkom z 10. septembra 2015 v znení opravného uznesenia zo 6. októbra 2015 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť obchodnej spoločnosti Bratislavská teplárenská, a. s., o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 9. novembra 2015 doručená sťažnosť obchodnej spoločnosti Bratislavská teplárenská, a. s., Bajkalská 21/A, Bratislava (ďalej len „sťažovateľ“), vo veci namietaného porušenia jej základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 2 Cob 105/2013 a jeho rozsudkom z 30. júna 2014 (ďalej aj „napadnutý rozsudok krajského súdu“), postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 5 Obdo 39/2014 a jeho uznesením z 10. septembra 2015 (ďalej aj „napadnuté uznesenie najvyššieho súdu“) a v konaní vedenom pod sp. zn. 5 M Obdo 3/2014 a jeho rozsudkom z 10. septembra 2015 v znení opravného uznesenia zo 6. októbra 2015 (ďalej aj „napadnutý rozsudok najvyššieho súdu“).

Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že obchodná spoločnosť [REDACTED] (ďalej len „žalobca“), sa žalobou domáhala voči sťažovateľovi zaplata sumy 284 162 758,80 Sk s príslušenstvom z titulu neuhradených platieb za dodávku tepla a náhrady za neodobraté teplo podľa faktúr žalobcu.

Sťažovateľ uvádza, že právnym základom uplatnených nárokov je zmluva o dodávke a odbere tepla, ktorú uzavrel 10. novembra 1999 žalobca s právnym predchodcom sťažovateľa ~ Západoslovenskými energetickými závodmi, štátny podnik (ďalej len „zmluva“).

Predmetom sporu je dôvodnosť nároku na zaplataenie ceny za dodávku tepla za obdobie september až december 2002 a náhrady za neodobraté teplo. Sťažovateľ uplatnený nárok neuznáva okrem iného aj z dôvodu, že je priamym odberateľom, preto mala byť zmluva uzavretá podľa § 32 ods. 2 zákona č. 70/1998 Z. z. o energetike a o zmene zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení

neskorších predpisov (ďalej len „zákon o energetike“), ktorý bol účinný v čase uzavretia zmluvy. Povinnosť uzavrieť takúto zmluvu podľa zákona o energetike podľa sťažovateľa vyplýva z § 9 ods. 12 písm. a) zákona o energetike. Žalobca mal vychádzať z toho, že sťažovateľ nie je priamym odberateľom, preto je zmluva platne uzavretou kúpnu zmluvou podľa Obchodného zákonníka.

Okresný súd Bratislava I (ďalej len „okresný súd“) rozhodol o žalobe rozsudkom č. k. 29 Cb 68/2003-387 zo 14. januára 2005 tak, že zaviazal sťažovateľa zaplatiť žalobcovi sumu 284 162 758,80 Sk s príslušenstvom.

Proti tomuto rozsudku podal sťažovateľ odvolanie, o ktorom rozhodol krajský súd rozsudkom č. k. 2 Cob 233/2005-507 z 3. apríla 2006 tak, že rozsudok okresného súdu zmenil a žalobu zamietol.

Proti rozsudku krajského súdu podal žalobca dovolanie, o ktorom rozhodol najvyšší súd rozsudkom sp. zn. 6 Obdo 23/2006 zo 17. mája 2007 tak, že ho zamietol.

V predmetnej veci podal žalobca sťažnosť podľa čl. 127 ods. 1 ústavy, o ktorej rozhodol ústavný súd nálezom č. k. III. ÚS 311/2007-33 z 24. apríla 2008 tak, že vyslovil porušenie základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom najvyššieho súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 6 Obdo 23/2006, zrušil rozsudok najvyššieho súdu zo 14. januára 2005 a vrátil mu vec na ďalšie konanie.

Po vrátení veci rozhodol najvyšší súd rozsudkom sp. zn. 6 Obdo 32/2008 zo 4. septembra 2008 tak, že zrušil rozsudok krajského súdu z 3. apríla 2006 a vrátil mu vec na ďalšie konanie.

Krajský súd následne uznesením č. k. 2 Cob 207/2008-1056 z 12. januára 2010 zrušil rozsudok okresného súdu zo 14. januára 2005 a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

Okresný súd rozhodol rozsudkom, ktorým zaviazal sťažovateľa zaplatiť žalobcovi sumu 9 432 475,56 € s príslušenstvom.

Proti tomuto rozsudku podal odvolanie sťažovateľ, o ktorom rozhodol krajský súd rozsudkom č. k. 2 Cob 127/2012-1346 z 24. júla 2012 tak, že rozsudok okresného súdu vo výroku o priznanej istine a príslušenstve potvrdil a v časti výrok o náhrade trov konania zrušil a v tomto rozsahu vrátil vec na ďalšie konanie.

Proti tomuto rozsudku podal sťažovateľ dovolanie, o ktorom rozhodol najvyšší súd uznesením č. k. 5 Obdo 2/2013-1417 z 18. marca 2013 tak, že rozsudok krajského súdu z 24. júla 2012 zrušil a vrátil mu vec na ďalšie konanie.

Krajský súd po vrátení veci doplnil dokazovanie a rozhodol napadnutým rozsudkom č. k. 2 Cob 105/2013-1732 z 30. júna 2014 tak, že rozsudok okresného súdu zo 7. novembra 2011 v znení opravného uznesenia z 9. januára 2012 potvrdil. Proti tomuto rozsudku podal sťažovateľ dovolanie.

O dovolaní sťažovateľa rozhodol najvyšší súd napadnutým uznesením sp. zn. 5 Obdo 39/2014 z 10. septembra 2015 tak, že ho odmietol ako neprípustné.

Proti rozsudku krajského súdu č. k. 2 Cob 105/2013-1732 z 30. júna 2014 v spojení s rozsudkom okresného súdu č. k. 29 Cb 68/2013-1208 zo 7. novembra 2011 v spojení s opravným uznesením okresného súdu č. k. 26 Cb 68/2003-1295 z 9. januára 2012 podal generálny prokurátor Slovenskej republiky (ďalej len „generálny prokurátor“) na podnet sťažovateľa mimoriadne dovolanie. O mimoriadnom dovolaní generálneho prokurátora rozhodol najvyšší súd napadnutým rozsudkom sp. zn. 5 M Obdo 3/2014 z 10. septembra 2015 v znení opravného uznesenia zo 6. októbra 2015 tak, že ho zamietol.

Sťažovateľ v sťažnosti argumentuje tým, že k porušeniu označených práv podľa ústavy a dohovoru došlo napadnutým rozsudkom krajského súdu, ako aj napadnutým uznesením a napadnutým rozsudkom najvyššieho súdu z dôvodu, že tieto súdy sa

„nevysporiadali so zjavnou nezákonnosťou a vadami kľúčového a nosného dôkazu celého súdneho konania – znaleckého posudku Ústavu súdneho inžinierstva Žilinskej univerzity v Žiline, ktorý nevypracovali odborne spôsobilé osoby a nakoľko dovolací súd i odvolací súd len formalisticky a arbitrárne bez ďalšieho konštatovali zákonnosť a presvedčivosť uvedeného dôkazu avšak na zásadné námietky Sťažovateľa týkajúce sa nezákonnosti a neodbornosti vyhotovenia znaleckého posudku znaleckým ústavom ÚSI Žilina žiadne relevantné, ani konkrétne, ani presvedčivé odpovede neuviedli, čím porušili vyššie deklarované základné práva Sťažovateľa“.

Sťažovateľ v tejto súvislosti uvádza, že rozhodujúcou skutočnosťou v predmetnom súdnom konaní bolo vyriešenie otázky, či sťažovateľ bol v postavení priameho odberateľa tepla a následne či zmluva bola uzavretá platne. Sťažovateľ poukazuje na dôležitosť dôkazu vykonaného krajským súdom v odvolacom konaní – znaleckého posudku Ústavu súdneho inžinierstva Žilinskej univerzity v Žiline (ďalej len „ústav súdneho inžinierstva“) z 27. decembra 2013, *„nakoľko sa odvolací súd a tiež dovolací súd vo svojich skutkových a právnych záveroch skoro výhradne opierajú o závery tohto dôkazu. Je preto nepochybné, že hodnovernosť a nerozporovateľnosť tohto dôkazu má zásadný vplyv na celkové hodnotenie spravodlivosti a presvedčivosti prijatého rozhodnutia odvolacieho súdu v Rozsudku KSBA, ako i rozhodnutia dovolacieho súdu v Uznesení NS SR.“*. Vzhľadom na kľúčovú povahu tohto znaleckého posudku je potrebné podľa sťažovateľa považovať za podstatné aj jeho výhrady k tomuto dôkazu.

Sťažovateľ namieta, že krajský súd v odôvodnení napadnutého rozsudku sa s jeho argumentáciou vysporiadal len formálne a námietku, že znalecký posudok vypracovali osoby bez zákonného oprávnenia, nechal bez odpovede. Rovnako tak konajúce sudy nechali podľa sťažovateľa bez odpovede jeho pochybnosť, či znalecký posudok ústavu súdneho inžinierstva bol kontrolným znaleckým posudkom alebo či len *„bez ďalšieho prebral závery pôvodného znaleckého posudku [REDACTED], najmä s ohľadom na nezákonné a neodborné spracovanie uvedeného kľúčového dôkazu odvolacieho a dovolacieho konania“*.

Z odôvodnenia rozhodnutí odvolacieho súdu a ani dovolacieho súdu nie je zrejmé, na základe akých úvah posúdili presvedčivosť a hodnovernosť znaleckého posudku ústavu súdneho inžinierstva a ako vlastne hodnotili tento dôkaz. Sťažovateľ poukazuje tiež na to, že sa k jeho námietkam vyjadril zhotoviteľ znaleckého posudku – ústav súdneho inžinierstva, pričom jeho vyjadrenie považuje za nedostatočné a nepresvedčivé. V tejto súvislosti tiež uvádza:

«Sťažovateľ namieta, že ÚSI Žilina nepresvedčivo a nedostatočne reagoval na výhrady Sťažovateľa voči neodbornosti osôb, ktoré spracovali znalecký posudok ÚSI Žilina... Ku konkrétnej skutočnosti a námietke Sťažovateľa, že znalci z úplne iného odboru (Doprava cestná a Strojárstvo) boli „garantom“ znaleckého posudku z iného odboru (Energetika, Tepelná energetika), nesúvisiaceho s ich špecializáciou sa však ÚSI Žilina už nevyjadruje. Rovnako dovolací súd a odvolací súd ponechávajú túto zásadnú námietku Sťažovateľa nezodpovedanú.

Podľa Sťažovateľa je v rozpore so zásadami a atribútmi spravodlivého súdneho konania, ak súd pripustí kľúčový dôkaz v konaní napriek tomu, že taký dôkaz (znalecký posudok ÚSI Žilina) bol v skutočnosti vyhotovený na to nepovolanými osobami, a len z formálno-právneho hľadiska sa môže „javiť ako vyhotovený v súlade so zákonom“.

Odvolací súd tým, že nedoplnil dokazovanie o výsluch osôb, ktoré spracovali znalecký posudok za znalecký ústav ÚSI Žilina a nereagoval presvedčivým zdôvodnením na námietky Sťažovateľa o neodbornosti a nekvalifikovanosti spracovateľov znaleckého posudku ÚSI Žilina a dovolací súd tým, že sa bez ďalšieho uspokojil s vágnou a neurčitou argumentáciou ÚSI Žilina a nedostatočným odôvodnením odvolacieho súdu voči výhradám Sťažovateľa na zloženie osôb, ktoré spracovali znalecký posudok za ÚSI Žilina (znalecky neodborné osoby k posudzovanej problematike), zaťažili Uznesenie NS SR, resp. Rozsudok KSBA takými vážnymi vadami a nezodpovedanými otázkami, ktoré majú za následok odňatie možnosti Sťažovateľa konať pred súdom.»

Sťažovateľ tvrdí, že jeho výhrady voči spracovateľom znaleckého posudku boli zásadné a kľúčové, keďže z tohto dôkazu odvolací súd a aj dovolací súd vyvodili rozhodujúce závery, preto konajúce súdy boli povinné „v zmysle ustálenej judikatúry ESLP poskytnúť špecifické, presvedčivé a vyčerpávajúce odpovede na takto osobitné a vážne

námietky...“. Podľa sťažovateľa krajský súd v napadnutom rozsudku nedal „špecifickú“ odpoveď na jeho námietky a najvyšší súd ako dovolací súd toto pochybenie krajského súdu nenapravil a odôvodnenie jeho rozsudku považoval za akceptovateľné.

Sťažovateľ pritom namieta, *„že nemalo ísť zo strany dovolacieho súdu o hodnotenie odbornej stránky znaleckého posudku, ale o logické vyhodnotenie nesplnenia zákonnou hypotézou predpokladanej osobnej garancie odbornosti na strane spracovávateľov znaleckého posudku, čo splnené nebolo“*.

Sťažovateľ poukazuje na to, že námietky voči spracovateľom znaleckého posudku ústavu súdneho inžinierstva uviedol vo svojom podaní z 27. decembra 2013, v ktorom okrem iného uvádza:

„V rozpore s účelom sledovaným Zákonom o znalcoch a výkladom definície znaleckej činnosti podľa tohto zákona, ak by znaleckú činnosť mohli v mene ÚSI Žilina pri posúdení zadania z odboru Energetika - odvetvia Tepelná energetika vykonať znalci nezapísaní v zozname znalcov pre tento odbor a odvetvie, išlo by o porušenie, alebo minimálne obchádzanie Zákona o znalcoch a teda postup by bol v rozpore s týmto zákonom, čo je prípad vypracovania Znaleckého posudku ÚSI Žilina č. 337/2013 V zmysle uvedeného považujeme Znalecký posudok ÚSI Žilina č. 337/2013 za vypracovaný v rozpore so Zákonom o znalcoch a v rozpore s Vyhláškou, nakoľko bol vypracovaný osobami nezapísanými v zozname znalcov ani len pre odbor Energetika a už vôbec nie pre odvetvie Tepelná energetika.

Hypotéza právnej normy – Zákona o znalcoch predpokladá, že za spracovaním znaleckého posudku je odborne spôsobilá osoba z daného posudzovaného odboru a odvetvia, a to platí i pre prípad, že znalecký posudok vyhotovuje znalecký ústav špecifikovaný v § 19 zákona o znalcoch. Osobitne v § 19 ods. 3 v spojení s § 6 ods. 1 zákona o znalcoch zákonodarca predpokladá, že najmä v prípade znaleckého ústavu bude garancia (osobná i odborná) ešte vyššia ako pri jednotlivých znalcoch, nakoľko zákon vyžaduje pre zápis takéhoto znaleckého ústavu prísnejšie nároky na odbornú garanciu v príslušnom odbore (t. j. že spĺňa predpoklady uvedené v § 6 ods. 1 a že zodpovedná osoba za výkon znaleckej činnosti získala v príslušnom odbore vedecko-pedagogický titul alebo umelecko-

pedagogický titul) Uvedené však v prípade znaleckého posudku ÚSI Žilina splnené zjavne nebolo.“

Sťažovateľ taktiež aj vo svojom vyjadrení z 28. apríla 2014 k stanovisku ústavu súdneho inžinierstva okrem iného uviedol:

„Všetky osoby, ktoré sa podieľali na spracovaní znaleckého posudku ÚSI Žilina č. 337/2013, teda menovite: [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ] nie sú a v rozhodnom období ani neboli zapísané v zozname znalcov vedených Ministerstvom spravodlivosti SR, ani pre odbor Energetika, ani pre odvetvie Tepelná energetika, pričom prví dvaja sú a v rozhodnom období boli len zncami v odbore Doprava cestná a Strojárstvo a [REDAKOVANÉ] nebol v rozhodnom období vôbec zapísaný ako znalec pre žiadny odbor ani odvetvie.

... ÚSI Žilina nemal v čase vyhotovenia znaleckého posudku ÚSI Žilina žiadnych znalcov zapísaných v zozname znalcov pre odbor Energetika – odvetvie Tepelná energetika. Tento ústav disponuje iba zncami pre odbor Energetika – odvetvie Plynárenstvo...

... odvetvie plynárenstvo bolo zaradené pod odbor Energetika až Inštrukciou 7/2009 Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky z 25. marca 2009 č. 23635/2009-51... To znamená, že samotné odvetvie plynárenstvo bolo dlhodobo zaradené pod odbor, ktorý s odborom Energetika a už vôbec nie s odvetvím tepelná energetika, nemá de facto nič spoločné.

... v zmysle Jednotlivých správ ÚSI Žilina za roky 2008 až 2012, ktoré sú prílohou Výročných správ o činnosti Žilinskej univerzity v Žiline za roky 2008 až 2012 vyplýva, že ÚSI Žilina sa nikdy nešpecializoval na vypracovávanie znaleckých posudkov v odbore Energetika a už vôbec nie v odvetví tepelná energetika...

To znamená, že odbor Energetika má ÚSI Žilina zapísaný len a len z dôvodu administratívneho úkonu a formálneho rozhodnutia ústredného orgánu štátnej správy Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky, a to Inštrukciou č. 7/2009, pričom bez tohto formálneho presunu odvetvia Plynárenstvo z odboru Hutníctvo do odboru Energetika by ÚSI Žilina nikdy odbor Energetika zapísaný nemal.“

Sťažovateľ v sťažnosti uvádza, že predmetný znalecký posudok ústavu súdneho inžinierstva nemal byť pripustený ako dôkaz, keďže bol vypracovaný v rozpore so zákonom.

Sťažovateľ následne odôvodňuje namietané porušenie označených práv podľa ústavy a dohovoru aj na tom základe, že *„v Rozsudku KSBA absentuje vlastná úvaha súdu vo vzťahu k najzásadnejším otázkam súdneho sporu (najmä relevancia rozhodujúcej úlohy posúdenia postavenia Sťažovateľa ako priameho odberateľa vo vzťahu k celkovému posúdeniu vzneseného nároku žalobcu v súdnom konaní a k posúdeniu možnej ne/platnosti ZoTE podľa kogentnej zákonnej úpravy v Zákone o energetike), o komplexnom a komparačnom vyhodnotení skutkových a právnych zistení odvolacieho súdu, v dôsledku čoho rozhodnutia súdov trpia vadou arbitrárnosti nepresvedčivosti a neúplnosti odôvodnenia v najzásadnejších otázkach sporu.“*

Sťažovateľ v súvislosti s uvedenou námietkou poukazuje na to, že ani najvyšší súd a ani krajský súd sa nevysporiadali s tým, či postavenie sťažovateľa ako priameho odberateľa bolo skutočne rozhodujúcim faktorom. Tieto súdy neuviedli, či vzhľadom na to, že predmetom zmluvy bol regulovaný tovar – teplo, nebolo potrebné uzavrieť zmluvu podľa zákona o energetike. Sťažovateľ v sťažnosti uvádza, že:

„K vyššie uvedenej zásadnej námietke a výhrade Sťažovateľa (že ZoTE mala byť bez ohľadu na postavenie Sťažovateľa, či už priameho alebo nepriameho odberateľa tepla subsumovaná pod kogentné ustanovenia Zákona o energetike ako osobitná zmluva o dodávke tepla), sa odvolací súd vôbec nevyjadruje, čím pri takto zásadnej námietke Sťažovateľa porušil právo Sťažovateľa na spravodlivý súdny proces a odňal mu možnosť konať pred súdom. Dovolací súd tým, že sa len bez ďalšieho stotožnil s odôvodnením odvolacieho súdu v Rozsudku KS BA, túto vadu konania neodstránil a rovnako porušil Sťažovateľove základné práva.

Podľa Sťažovateľa vyplývala priama povinnosť uzavrieť zmluvu o dodávkach vybraného druhu energie priamo z ustanovenia § 9, ods. 12, písm. a) Zákona o energetike pre všetky vzťahy dodávateľov tepla (držiteľov licencie) a odberateľov tepla (teda aj pre nepriamych odberateľov energie).

Na uvedenú zásadnú výhradu Sťažovateľa odvolací súd ani dovolací súd vôbec v odôvodneniach svojich rozhodnutí nereagovali...

Skutočnosť, že išlo zo strany Sťažovateľa o zásadnú, podstatnú a špecifickú námietku svedčí fakt, že v prípade, ak by súdy prihliadli na uvedenú námietku Sťažovateľa a ak by túto v zmysle kogentnej právnej normy akceptovali, došlo by k podstatnému zvratu v súdnom konaní, nakoľko by súdy museli ex offio konštatovať neplatnosť zmluvy ZoTE a museli by logicky a v nadväznosti na uvedené žalobu žalobcu zamietnuť ako nedôvodnú, čo sa však nestalo.“

Sťažovateľ tiež tvrdí, že postupom krajského súdu a najvyššieho súdu mu v napadnutých konaniach bola odňatá možnosť konať pred súdom z toho dôvodu, že krajský súd nevyhovel jeho návrhu na doplnenie dokazovania – výsluchom znalcov, ktorí vypracovali znalecký posudok ústavu súdneho inžinierstva, a na nariadenie kontrolného znaleckého dokazovania. Dovolací súd toto pochybenie krajskému súdu nevytkol a postup krajského súdu akceptoval. V tejto súvislosti sťažovateľ uvádza:

«... odvolací súd nevykonal Sťažovateľom navrhované dôkazy, hoci Sťažovateľom navrhované dôkazy mali za úlohu objasniť zásadné pochybnosti identifikované v odvolacom konaní cez námietky Sťažovateľa voči zákonnosti a odbornosti odvolacím súdom vykonaného kľúčového dôkazu /znalecký posudok ÚSI Žilina/ a nepripustením návrhov Sťažovateľa na doplnenie dokazovania o výsluch spracovateľov znaleckého posudku ÚSI Žilina a nevykonaním kontrolného znaleckého posudku znaleckým ústavom s medzinárodnou kredibilitou, ponechal odvolací súd tieto pochybnosti a odpovede na zásadné námietky Sťažovateľa nezodpovedané a otvorené...

Odvolací súd... nepripustil návrh Sťažovateľa na predvolanie spracovateľov znaleckého posudku ÚSI Žilina k výsluchu na súdnom pojednávaní v rámci odvolacieho konania, čím odňal Sťažovateľovi ako žalovanému v odvolacom konaní možnosť klásť otázky spracovateľom znaleckého posudku USI Žilina za účelom preukázania ich (ne)odbornosti, a tým aj odňal Sťažovateľovi možnosť na súdnom pojednávaní v odvolacom konaní potvrdiť správnosť námietok Sťažovateľa o neodbornosti spracovania daného znaleckého posudku ÚSI Žilina. Pritom odvolací súd považoval za rozhodujúci dôkaz práve znalecký posudok USI Žilina. Odvolací súd v odôvodnení Rozsudku KS BA potvrdil,

že znalecký posudok [REDAKOVANÉ] bol spochybnený znaleckým posudkom FEI STU (vid' strana 30 ods. 3 Rozsudku KS BA) z čoho možno vyvodíť, že vychádzal práve zo znaleckého posudku ÚSI Žilina ako z rozhodujúceho dôkazu.

... a zároveň uznesením o vedení konania vyhlásenom na pojednávaní dňa 10. 06. 2014 nepripustil návrh Sťažovateľa na vykonanie kontrolného znaleckého posudku iným ústavom s medzinárodnou kredibilitou alebo FEI STU...

Dovolací súd znemožnil objasnenie zásadnej námietky Sťažovateľa voči nezákonnosti a neodbornosti spracovania kľúčového dôkazu konania – znaleckého posudku ÚSI Žilina, tým že:

svojím postupom v konaní o dovolaní Sťažovateľa, ako i v konaní o mimoriadnom dovolaní generálneho prokurátora SR neodstránil uvedené pochybnosti a nezodpovedal na zásadné námietky Sťažovateľa z odvolacieho konania...

... Sťažovateľ namieta, že odvolací súd ani dovolací súd sa riadne v odôvodnení Rozsudku KS BA ani v Uznesení NS SR nevysporiadali s dôvodmi, pre ktoré nevykonali Sťažovateľom navrhované dôkazy, a to najmä s ohľadom na Sťažovateľom vznesené námietky na nezákonnosť a neodbornosť spracovania rozhodného dôkazu konania – znaleckého posudku ÚSI Žilina. V kontexte uvedených námietok Sťažovateľa zdôvodnenie nevykonania Sťažovateľom navrhovaných dôkazov v odôvodneniach Rozsudku KS BA a Uznesenia NS SR vyznieva čisto formalisticky, resp. úplne absentuje.

... dovolací súd napriek tomu, že sám v odôvodnení Uznesenia NSSR (ako vyššie) uvádza, že súd nesmie upustiť od výsluchu znalca, ak boli účastníkom vznesené podstatné výhrady voči záverom znaleckého posudku a následne napriek zásadným námietkam Sťažovateľa uvedených v dovolaní k nezákonnosti a neodbornosti spracovania znaleckého posudku ÚSI Žilina na to nepovolanými osobami (čo malo jednoznačný vplyv na pochybnosť o relevantnosti záverov uvedeného znaleckého posudku), iba stroho a formalistický konštatuje, že Sťažovateľ žiadne „také vážne výhrady“ nevzniesol, i keď tomu tak nebolo.

Sťažovateľ nespochybňuje jednoznačnú právomoc odvolacieho súdu na vlastné a voľné hodnotenie dôkazov a posúdenie toho, ktoré dôkazy vykoná a ktoré nie.

... ak odvolací súd napriek vážnym pochybnostiam v konaní vyvolaným závažnými námietkami Sťažovateľa voči zákonnosti a odbornosti vyhotovenia kľúčového dôkazu

v konaní (znaleckého posudku ÚSI Žilina) následne nevykoná ďalšie Sťažovateľom navrhované dôkazy, ktorými môže tieto pochybnosti odstrániť (najmä výsluch spracovateľov znaleckého posudku ÚSI Žilina a vykonanie kontrolného znaleckého dokazovania) a ponechá tieto pochybnosti naďalej v konaní, vážne tým porušuje základné práva Sťažovateľa...»

Na tomto základe sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd nálezom takto rozhodol:

„... Základné právo (sťažovateľa, pozn.)... podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a... podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a právo... podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru... postupom Krajského súdu v Bratislave v konaní č. k. 2 Cob/105/2013 a postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v konaní vedenom pod č. k. 5 Obdo/39/2014 a v konaní vedenom pod č. k. 5 M Obdo/3/2014 porušené boli.

... Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 10. 09. 2015, sp. zn. 5 Obdo 39/2014 a rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 10. 09. 2015, sp. zn. 5M Obdo 3/2014 v znení opravného uznesenia zo dňa 06. 10. 2015 a rozsudok Krajského súdu v Bratislave zo dňa 30. 06. 2014, sp. zn. 2 Cob/105/2013-1732 sa zrušujú a vec sa vracia Krajskému súdu v Bratislave na ďalšie konanie.

... Najvyšší súd Slovenskej republiky je povinný uhradiť (sťažovateľovi, pozn.)... trovy konania podľa vyčíslenia do dvoch mesiacov od právoplatnosti nálezu na účet právneho zástupcu Sťažovateľa.“

Sťažovateľ v sťažnosti tiež navrhuje, aby ústavný súd rozhodol o dočasnom opatrení podľa § 52 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) a odložil vykonateľnosť napadnutého rozsudku krajského súdu z 30. júna 2014 v spojení s rozsudkom okresného súdu zo 7. novembra 2011, napadnutého uznesenia najvyššieho súdu z 10. septembra 2015 a napadnutého rozsudku najvyššieho súdu z 10. septembra 2015 do rozhodnutia ústavného súdu o jeho sťažnosti.

Sťažovateľ poukazuje na to, že najvyšší súd uznesením sp. zn. 5 Obdo 39/2014, 5 M Obdo 3/2014 z 22. júla 2015 odložil vykonateľnosť napadnutého rozsudku krajského súdu z 30. júna 2014 v spojení s rozsudkom okresného súdu zo 7. novembra 2011 do rozhodnutia o dovolaní sťažovateľa a o mimoriadnom dovolaní generálneho prokurátora.

Na podklade napadnutého rozsudku krajského súdu z 30. júna 2014 je proti sťažovateľovi ako povinnému vedené exekučné konanie pod sp. zn. 39 Er 3637/2014 (EX 3754/2014) o vymoženie sumy 9 432 475,56 € s príslušenstvom. Podľa sťažovateľa celkovo ide o sumu 27 000 000 €. Okresný súd Bratislava II ako exekučný súd rozhodol uznesením z 3. októbra 2014 o neprípustnosti exekúcie a o jej zastavení voči sťažovateľovi z dôvodu podaného dovolania a mimoriadneho dovolania. Proti tomuto uzneseniu podal odvolanie žalobca, o ktorom rozhodol krajský súd uznesením z 19. augusta 2015 tak, že uznesenie Okresného súdu Bratislava II zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

Sťažovateľ uvádza, že vzhľadom na výsledok konania o dovolaní a o mimoriadnom dovolaní predmetné exekučné konanie bude pokračovať. Následne v súvislosti s návrhom na odklad vykonateľnosti uvádza tieto dôvody:

„... existuje pravdepodobný a možný úspech ústavnej sťažnosti v zmysle dôvodov uvedených v ústavnej sťažnosti;

... existuje odôvodnená hrozba pokračovania a vykonania exekúcie žalobcom v exekučnom konaní 39 Er 3637/2014 (EX 3754/2014), pričom ujma hroziaca Sťažovateľovi v prípade neodloženia vykonateľnosti predmetných rozhodnutí... je vrátane príslušenstva pohľadávky cca vo výške 27.000.000,- EUR a navrátenie do predošlého stavu je v exekučnom konaní vylúčené (podľa § 61 Exekučného poriadku),

... žalobca je spoločnosťou so sídlom v Cyperskej republike, čo má zásadný vplyv na právne postavenie žalobcu, ako aj následnú vymožitelnosť práv a nárokov Sťažovateľa od žalobcu,

... existuje ohrozenie zabezpečenia dodávok tepla pre obyvateľov Bratislavy, a ohrozenie fungovania spoločnosti Sťažovateľa.

Sťažovateľ je dodávateľom a distribútorom tepla na území Bratislavy pre takmer polovicu jej obyvateľov a podnikateľských subjektov. V prípade, ak by pokračovala

exekúcia v exekučnom konaní 39 Er 3637/2014 (EX 3754/2014) a došlo by v rámci nej k odúčtovaniu všetkých finančných prostriedkov z účtov Sťažovateľa, u Sťažovateľa by nastala platobná neschopnosť, ktorá by mohla viesť k zastaveniu plnení od dodávateľov Sťažovateľa a tým k zastaveniu možnosti výroby tepla pre odberateľov Sťažovateľa na území Bratislavy.

Keďže spor medzi Sťažovateľom a žalobcom bol viackrát medializovaný sú dodávatelia Sťažovateľa neochotní v prípade čo aj najmenšieho meškania platieb za ich výkony pokračovať v poskytnutí plnení Sťažovateľovi.

Žalovaný má za to, že do rozhodnutia vo veci samej je potrebné z vyššie uvedených dôvodov vydať dočasné opatrenie o odklade vykonateľnosti Rozsudku KS BA, Uznesenia NS SR, ako aj Rozsudku NS SR.

Na základe vyššie uvedených skutočností Sťažovateľ ďalej navrhuje, aby jeho ústavná sťažnosť bola prednostne prejednaná z dôvodov uvedených v tomto článku a z dôvodu všeobecného verejného záujmu, nakoľko Sťažovateľ je kľúčovým dodávateľom tepla pre oblasť Bratislavy – mestské časti Staré Mesto, Nové Mesto, Ružinov, Karlova Ves a Dúbravka.“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľov. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne

neoprávneným, návrhy podané oneskorene, ako aj návrhy zjavne neopodstatnené môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania.

Podľa § 20 ods. 1 zákona o ústavnom súde návrh na začatie konania sa ústavnému súdu podáva písomne. Návrh musí obsahovať, akej veci sa týka, kto ho podáva, prípadne proti komu návrh smeruje, akého rozhodnutia sa navrhovateľ domáha, odôvodnenie návrhu a navrhované dôkazy. Návrh musí podpísať navrhovateľ (navrhovatelia) alebo jeho (ich) zástupca.

Podľa § 20 ods. 3 zákona o ústavnom súde je ústavný súd viazaný návrhom na začatie konania okrem prípadov výslovne uvedených v tomto zákone. Viazanosť ústavného súdu návrhom na začatie konania sa prejavuje predovšetkým vo viazanosti petitom návrhu na začatie konania, teda tou časťou sťažnosti (v konaní podľa čl. 127 ústavy), v ktorej sťažovateľ špecifikuje, akého rozhodnutia sa od ústavného súdu domáha (§ 20 ods. 1 zákona o ústavnom súde), čím zároveň vymedzí predmet konania pred ústavným súdom z hľadiska požiadavky na poskytnutie ústavnej ochrany. Vzhľadom na uvedené môže ústavný súd rozhodnúť len o tom, čoho sa sťažovateľ domáha v petite svojej sťažnosti, a vo vzťahu k tomu subjektu, ktorý označil za porušovateľa svojich práv (m. m. IV. ÚS 415/09, IV. ÚS 355/09, II. ÚS 19/05, III. ÚS 2/05).

Sťažovateľ v petite svojej sťažnosti namieta porušenie základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru „... *postupom Krajského súdu v Bratislave v konaní č. k. 2 Cob/105/2013 a postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v konaní vedenom pod č. k. 5 Obdo/39/2014 a v konaní vedenom pod č. k. 5 M Obdo/3/2014...*“ a následne v ďalšej časti petitu navrhuje, aby ústavný súd zrušil „*Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 10. 09. 2015, sp. zn. 5 Obdo 39/2014 a rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 10. 09. 2015, sp. zn. 5M Obdo 3/2014 v znení opravného uznesenia zo dňa 06. 10. 2015 a rozsudok Krajského súdu v Bratislave zo dňa 30. 06. 2014, sp. zn. 2 Cob/105/2013-1732...*“ a vec vrátil krajskému súdu na ďalšie konanie.

Na základe týchto skutočností ústavný súd dospel k záveru, že sťažovateľ namieta porušenie označených základných práv podľa ústavy a práva podľa dohovoru

- postupom krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 2 Cob 105/2013 a jeho rozsudkom z 30. júna 2014,

- postupom najvyššieho súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 5 Obdo 39/2014 a jeho uznesením z 10. septembra 2015 a

- postupom najvyššieho súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 5 M Obdo 3/2014 a jeho rozsudkom z 10. septembra 2015 v znení opravného uznesenia zo 6. októbra 2015.

II.1 K namietanému porušeniu základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 2 Cob 105/2013 a jeho rozsudkom z 30. júna 2014

Špecifickosť sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy spočíva okrem iného aj v tom, že k jej podaniu môže zásadne dôjsť až subsidiárne. Zmysel a účel zásady subsidiarity vyplýva aj z toho, že ochrana ústavnosti nie je a ani z povahy veci nemôže byť iba úlohou ústavného súdu, ale je takisto úlohou všetkých orgánov verejnej moci, v tom rámci predovšetkým všeobecného súdnictva. Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti inštitucionálny mechanizmus, ktorý nastupuje až v prípade zlyhania všetkých ostatných do úvahy prichádzajúcich orgánov verejnej moci.

Sťažovateľ v sťažnosti namieta porušenie základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom krajského súdu v napadnutom konaní a jeho rozsudkom z 30. júna 2014. Krajský súd napadnutým rozsudkom potvrdil rozsudok okresného súdu zo 7. novembra 2011 v znení opravného uznesenia z 9. januára 2012, ktorým okresný súd vyhovel žalobe žalobcu a zaviazal sťažovateľa zaplatiť mu žalobou uplatnené nároky – istinu a jej príslušenstvo.

Zo sťažnosti je zrejmé, že sťažovateľ podal proti napadnutému rozsudku krajského súdu z 30. júna 2014 dovolanie, v ktorom uviedol identickú argumentáciu ako vo svojej

sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy. V dovolaní sťažovateľ namietal, že mu postupom krajského súdu v napadnutom konaní bola odňatá možnosť konať pred súdom, keďže

- krajský súd nereagoval na jeho námietku týkajúcu sa znalca – ústavu súdneho inžinierstva,

- nevykonával ním navrhnuté dôkazy – t. j. výsluch spracovateľov znaleckého posudku ústavu súdneho inžinierstva, nenariadil vypracovanie ďalšieho kontrolného znaleckého posudku a

- k zásadným otázkam prerokúvanej veci neuviedol vlastnú úvahu, rovnako tak ani k hodnoteniu dôkazov, čím napadnutý rozsudok krajského súdu z 30. júna 2014 nebol riadne odôvodnený.

Zo sťažnosti je taktiež zrejmé, že generálny prokurátor podal na podnet sťažovateľa mimoriadne dovolanie proti napadnutému rozsudku krajského súdu z 30. júna 2014 v spojení s rozsudkom okresného súdu zo 7. novembra 2011 v spojení s opravným uznesením okresného súdu z 9. januára 2012. Prípustnosť mimoriadneho dovolania odôvodnil generálny prokurátor dovolacím dôvodom podľa § 243f ods. 1 písm. c) Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj „OSP“), t. j. že napadnuté rozsudky spočívajú v nesprávnom právnom posúdení veci.

Najvyšší súd rozhodol o dovolaní sťažovateľa napadnutým uznesením z 10. septembra 2015 tak, že ho odmietol. Z odôvodnenia tohto uznesenia je zrejmé, že preskúmal dovolaciu argumentáciu sťažovateľa, v ktorej tvrdil, že mu bola postupom konajúcich súdov odňatá možnosť konať pred súdom.

O mimoriadnom dovolaní generálneho prokurátora rozhodol najvyšší súd napadnutým rozsudkom z 10. septembra 2015 tak, že ho zamietol, pričom z jeho odôvodnenia vyplýva, že sa vysporiadal s argumentáciou generálneho prokurátora, ktorou tvrdil, že okresný súd a krajský súd vec nesprávne právne posúdili, a tiež, že mu svojím postupom odňali možnosť konať pred súdom.

Z odôvodnenia týchto rozhodnutí z 10. septembra 2015, t. j. napadnutého rozsudku a napadnutého uznesenia takto vyplýva, že najvyšší súd vecne prerokoval dovoláciu argumentáciu sťažovateľa v dovolaní a argumentáciu generálneho prokurátora v mimoriadnom dovolaní (ktoré sú zhodné s argumentáciou uvedenou v sťažnosti, prípadne idú nad jej rámec). Na tomto základe nemôže byť daná právomoc ústavného súdu posúdiť argumentáciu sťažovateľa v sťažnosti vo vzťahu k namietanému porušeniu jeho základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom krajského súdu v napadnutom konaní a jeho rozsudkom z 30. júna 2014.

V súvislosti s namietaným porušením základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru je preto z ústavného hľadiska pre ústavný súd podstatné a určujúce len preskúmanie postupu najvyššieho súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 5 Obdo 39/2014 a jeho uznesenia z 10. septembra 2015, ako aj jeho postupu v konaní vedenom pod sp. zn. 5 M Obdo 3/2014 a jeho rozsudku z 10. septembra 2015 v znení opravného uznesenia zo 6. októbra 2015 (obdobne napr. m. m. III. ÚS 135/04, IV. ÚS 405/04, III. ÚS 133/05, IV. ÚS 2/2014, IV. ÚS 52/2014).

Na tomto základe ústavný súd sťažnosť v tejto časti odmietol pre nedostatok právomoci na jej prerokovanie podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

II.2 K namietanému porušeniu základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom najvyššieho súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 5 Obdo 39/2014 a jeho uznesením z 10. septembra 2015 a postupom najvyššieho súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 5 M Obdo 3/2014 a jeho rozsudkom z 10. septembra 2015 v znení opravného uznesenia zo 6. októbra 2015

O zjavnú neopodstatnenosť sťažnosti ide vtedy, keď namietaným postupom orgánu štátu alebo jeho rozhodnutím nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil navrhovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu štátu alebo jeho rozhodnutím a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne

neopodstatnený návrh preto možno považovať ten, pri predbežnom prerokovaní ktorého ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, I. ÚS 110/02, I. ÚS 88/07).

Podľa konštantnej judikatúry ústavný súd nie je súčasťou systému všeobecných súdov, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Pri uplatňovaní tejto právomoci ústavný súd nie je oprávnený preskúmavať a posudzovať ani právne názory všeobecného súdu, ani jeho posúdenie skutkovej otázky. Úlohou ústavného súdu totiž nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách. Posúdenie vecí všeobecným súdom sa môže stať predmetom kritiky zo strany ústavného súdu iba v prípade, ak by závery, ktorými sa všeobecný súd vo svojom rozhodovaní riadil, boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne. O arbitrárnosti (svojevôli) pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (mutatis mutandis I. ÚS 115/02, I. ÚS 12/05, I. ÚS 352/06).

Sťažovateľ namieta porušenie základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom najvyššieho súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 5 Obdo 39/2014 a jeho uznesením z 10. septembra 2015 a postupom najvyššieho súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 5 M Obdo 3/2014 a jeho rozsudkom z 10. septembra 2015 v znení opravného uznesenia zo 6. októbra 2015.

Základom argumentácie sťažovateľa v sťažnosti je jeho námietka, že znalecký posudok ústavu súdneho inžinierstva je nezákonný a má vady predovšetkým z dôvodu, že ho nevypracovali odborne spôsobilé osoby. Sťažovateľ tvrdí, že okresný súd a ani krajský súd sa nevysporiadali s touto námietkou, pričom nápravu neposkytol ani najvyšší súd ako dovolací súd.

Sťažovateľ ďalej tvrdí, že v napadnutom rozsudku krajského súdu absentuje vlastná úvaha súdu o základných aspektoch sporu – predovšetkým týkajúcich sa postavenia sťažovateľa, t. j. či je priamym odberateľom tepla v zmysle zákona o energetike, a týkajúcich sa platnosti zmluvy.

Sťažovateľ tiež namieta, že krajský súd a ani najvyšší súd nevykonali dôkazy, ktoré navrhol, t. j. výsluch spracovateľov znaleckého posudku ústavu súdneho inžinierstva, a nenariadili vypracovanie ďalšieho kontrolného znaleckého posudku znaleckým ústavom s medzinárodnou kredibilitou.

1. Najvyšší súd napadnutým uznesením z 10. septembra 2015 odmietol dovolanie sťažovateľa podľa § 218 ods. 1 písm. c) v spojení s § 243b ods. 5 OSP ako smerujúce proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je dovolanie prípustné. V odôvodnení svojho uznesenia najvyšší súd poukázal na priebeh konania pred okresným súdom, krajským súdom a na ich rozhodnutia v predmetnej veci, rovnako tak na nález ústavného súdu sp. zn. III. ÚS 311/2007 z 24. apríla 2008. Následne uviedol argumentáciu sťažovateľa v jeho dovolaní a tiež obsah vyjadrenia žalobcu k dovolaniu. Najvyšší súd sa zaoberal prípustnosťou dovolania, pričom dospel k záveru, že dovolanie podľa § 238 ods. 1 až 3 OSP nie je prípustné. Vychádzajúc z obsahu dovolania, najvyšší súd skúmal, či je opodstatnená námietka sťažovateľa, že mu postupom krajského súdu v napadnutom konaní bola odňatá možnosť konať, čím mal byť daný dovolací dôvod podľa § 237 písm. f) OSP. K námietke sťažovateľa, že krajský súd nevyhovel návrhu na výsluch spracovateľov znaleckého posudku ústavu súdneho inžinierstva a nenariadil vypracovať ďalší kontrolný znalecký posudok, najvyšší súd uviedol:

„Dovolací súd uvádza, že rozsah a mieru, v ktorej sa dokazovanie vykoná, určuje súd. Účastníci sú povinní prispieť k tomu, aby sa dosiahol účel konania najmä tým, že pravdivo a úplne opíšu všetky potrebné skutočnosti a označia dôkazné prostriedky (viď § 101 ods. 1 O. s. p.) a sú povinní označiť dôkazy na preukázanie svojich tvrdení. K procesným právam účastníka ale nepatrí, aby bol súdom vykonaný každý dôkaz, ktorý účastník považuje za významný. Rozhodovanie o tom, ktoré z navrhnutých dôkazov budú vykonané, patrí výlučne súdu a nie účastníkovi konania (§ 120 ods. 1 O. s. p., § 213 ods. 5

O. s. p.). Aj ústavný súd vo svojej rozhodovacej činnosti zaujal právny názor, že význam dôkazov a potrebnosť ich vykonania sú otázky, ktorých posúdenie je zásadne v právomoci toho orgánu, ktorý rozhoduje o merite návrhu - inými slovami, právomoc konať o veci, ktorej sa návrh týka, v sebe obsahuje právomoc posúdiť to, či a aké dôkazy na zistenie skutkového stavu sú potrebné a akým spôsobom sa zabezpečí dôkaz na jeho vykonanie (I. ÚS 52/2003). K tomu je potrebné uviesť, že odvolanie je konštruované ako opravný prostriedok bez možnosti prednášania nových skutočností a nových dôkazov (okrem niektorých zákonných výnimiek), platí, že odvolací súd je viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil súd prvého stupňa. Znamená to teda, že by sa už v odvolacom konaní v zásade nemalo vykonávať dokazovanie. Z tejto zásady zákon pripúšťa 3 výnimky, ktoré umožňujú, aby aj odvolací súd mohol v rámci odvolacieho konania vykonávať dokazovanie. Prvá výnimka oprávňuje odvolací súd na to, aby v potrebnom rozsahu opakovane dokazovanie. Druhá výnimka oprávňuje odvolací súd na to, aby doplnil dokazovanie. Znamená to, že odvolací súd môže vykonať len také dôkazné prostriedky, ktoré súd prvého stupňa vôbec nevykonával. Tretia výnimka tiež oprávňuje odvolací súd na to, aby doplnil dokazovanie, t. j. aby vykonal také dôkazné prostriedky, ktoré neboli vykonané v konaní na súde prvého stupňa, a to aj vtedy, ak účastníci ich vykonanie v odvolacom konaní vôbec nenavrhnú.

Dovolací súd považuje za potrebné zdôrazniť, že dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok, pričom nie je možné skutkové zistenia urobené súdmi prvého a druhého stupňa podrobiť revízii, ani prieskumu hodnotenia nimi vykonaného dokazovania. Ťažisko dokazovania je totiž v konaní pred súdom prvého stupňa, ktorého skutkové závery je oprávnený dopĺňať, prípadne korigovať len odvolací súd, oprávnený za tým účelom vykonávať dokazovanie (§ 213 O. s. p.). Dovolací súd nemôže preskúmavať správnosť a úplnosť skutkových zistení súdov nižších stupňov už len z toho dôvodu, že na rozdiel od súdu prvého a druhého stupňa nemá možnosť vykonávať dôkazy (prehodnocovať skutkové zistenia možno len na podklade výsledkov vykonaného dokazovania). V dovolacom konaní sa ex officio posudzuje len zákonnosť postupu súdu pri vykonávaní dokazovania (súladiť jeho procesného postupu so zákonom).

V súvislosti s námietkou žalovaného, týkajúcou sa nevykonania ďalšieho kontrolného znaleckého dokazovania, dovolací súd poukazuje na to, že nevykonanie dôkazov podľa návrhov alebo predstáv účastníka konania nie je postupom, ktorým súd odníma účastníkovi

možnosť konať pred súdom, lebo rozhodovanie o tom, ktoré dôkazy budú vykonané, patri výlučne súdu, a nie účastníkovi konania (§ 120 ods. 1 O. s. p.). Ak súd niektorý dôkaz nevykoná, môže to viesť nanajvýš k jeho nesprávnym skutkovým záverom, a teda v konečnom dôsledku aj k nesprávnemu rozhodnutiu, nie však k zmätočnosti rozhodnutia (pozri aj rozhodnutia uverejnené v Zbierke rozhodnutí a stanovísk súdov Slovenskej republiky pod č. 37/1993 a pod č. 125/1999).

Dovolací súd takisto poukazuje na to, že v prejednávanvej veci boli vykonané dve znalecké dokazovania nariadené súdom, a to znalecké dokazovanie súdu prvého stupňa prostredníctvom [REDAKOVANÉ] a znalecké dokazovanie odvolacieho súdu prostredníctvom ÚSI ŽU Žilina a takisto tri znalecké posudky predložené stranami ako listinné dôkazy ([REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] a FEI STU Bratislava) a s poukazom na § 120 ods. 1 O. s. p. uzatvára, že nevykonanie ďalšieho kontrolného znaleckého dokazovania nemôže viesť k odňatiu práva účastníka konania konať pred súdom. Ak súd rozhodne, že navrhovaný dôkaz nevykoná, musí sa v zmysle § 157 ods. 2 O. s. p. v odôvodnení svojho rozhodnutia vysporiadať s tým, z akého dôvodu ho nevykoná. V prejednávanvej veci odvolací súd v odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol, že vo vzťahu k preukázaniu postavenia žalovaného ako priameho odberateľa bolo celkovo vykonaných päť znaleckých posudkov a ďalšie písomné dôkazy oboch účastníkov konania, na základe čoho dospel k záveru, že vykonať ďalšie dokazovanie v tomto smere je nadbytočné. Navyše dovolací súd poukazuje na odôvodnenie odvolacieho súdu, podľa ktorého kontrolným znaleckým posudkom bol už znalecký posudok ÚSI ŽU Žilina, vykonanie ktorého nariadil z dôvodu, že vykonaním znaleckého posudku FEI STU Bratislava odvolacím súdom bol podľa odvolacieho súdu spochybnený znalecký posudok [REDAKOVANÉ]. Z odôvodnenia rozsudku, ako aj zo spisového materiálu je zrejmé, že znalecký posudok ÚSI ŽU Žilina plnil účel kontrolného znaleckého dokazovania.

Z uvedených dôvodov dovolací súd námietku dovolateľa vyhodnotil ako nedôvodnú.

... odvolací súd po vrátení veci dovolacím súdom doplnil dokazovanie tým, že vykonal znalecký posudok FEI STU Bratislava (vrátane jeho dodatku) ako písomný dôkaz predložený žalovaným, pričom ho vyhodnotil tak, že jeho závery spochybňujú závery znaleckého posudku [REDAKOVANÉ]. Z tohto dôvodu nariadil kontrolné znalecké dokazovanie znaleckým ústavom ÚSI ŽU Žilina a zadal znaleckému ústavu zodpovedanie rovnakých

otázok, na ktoré v konaní na súde prvého stupňa odpovedal vo svojom znaleckom posudku [REDACTED]. ÚSI ŽU Žilina vypracoval písomný znalecký posudok, v ktorom dospel k rovnakému záveru ako znalec [REDACTED], t. j., že žalovaný nie je vo vzťahu k žalobcovi v postavení priameho odberateľa.

V tejto súvislosti dovolací súd uvádza, že odvolací súd nie je oprávnený hodnotiť odbornú stránku podaného znaleckého posudku. Súd posudok hodnotí iba z hľadiska jeho presvedčivosti a hodnovernosti. Podstata hodnotenia znaleckého posudku spočíva v tom, že súd vezme do úvahy komplexnosť posudku, úplnosť odpovedí, vzťah posudku k iným vo veci vykonaným dôkazom a napokon vychádza aj zo zásad správneho formálno-logického uvažovania.

Odvolací súd uvedený znalecký posudok doručil stranám, pričom ich vyzval na vyjadrenie. Žalovaný sa k posudku vyjadril 27. decembra 2013, v ktorom mu vyčítal, že nebol vypracovaný znalcom zapísaným v odbore energetika, v odvetví tepelná energetika, nakoľko ÚSI ŽU Žilina nepoveril znalcov, ktorí sú za tento ústav zapísaní v zozname znalcov pre odbor energetika, odvetvie tepelná energetika. Ďalej namietal jeho vecnú správnosť, pričom sa odvolával na listinné dôkazy vykonané v konaní, ktoré odporujú záverom uvedeného znaleckého posudku. Zároveň navrhol výsluch spracovateľov uvedeného znaleckého posudku.

Žalobca vo vyjadrení spochybnil argumenty žalovaného, týkajúce sa odbornej nespôsobilosti spracovateľov znaleckého posudku ÚSI ŽU Žilina, nakoľko žalovaný svoju argumentáciu o nespôsobilosti spracovateľa opieral o zápisy v zozname znalcov, ktoré nekorešpondovali s dátumom spracovania znaleckého posudku.

Na výzvu odvolacieho súdu sa k námietkam žalovaného k znaleckému posudku písomne vyjadril ÚSI ŽU Žilina. Uviedol, že splňa podmienky § 19 ods. 3 zák. č. 382/2004 Z. z., ako aj § 35 a § 34 v nadväznosti na § 6 ods. 1 zák. č. 382/2004 Z. z. ÚSI ŽU Žilina je v zmysle § 19 ods. 1 písm. a/, b/, c/, d/, e/ zák. č. 382/2004 Z. z., zapísaný do oddielu znaleckých ústavov, a to v odboroch: Doprava cestná, Doprava železničná, Ekonomika a manažment, Elektrotechnika, Energetika, Písmoznalectvo, Stavebníctvo, Strelné zbrane a výbušniny, Strojárstvo, Ekonomika a riadenie podnikov. Interní pracovníci pre vybrané znalecké odbory, ktorí garantujú výkon činnosti v danom znaleckom odbore, sú obvykle zároveň aj znalcami zapísanými v zozname znalcov, tlmočníkov a prekladateľov. Okrem

interných pracovníkov disponuje aj preverenými a preškolenými externými spolupracovníkmi z jednotlivých znaleckých odborov, pričom mnohí takíto spolupracovníci sú znalcami zapísanými v zozname znalcov a spĺňajú požadované kritéria podľa § 2 vyhlášky č. 490/2004 Z. z. Osoby uvedené v uvedenom znaleckom posudku sú osobami, ktoré sú oprávnené k podaniu výkladu znaleckého posudku na súde. Samotný znalecký posudok je vypracovaný kolektívom autorov a vzhľadom aj na charakter a postavenie ÚSI ŽU Žilina, sú posudky interne oponované. Skonštatoval, že svoj znalecký posudok vypracoval v súlade so zák. č. 382/2004 Z. z., pričom podporil svoje odborné závery v nadväznosti na námietky vznesené žalovaným.

Odvolací súd vykonal znalecký posudok na pojednávaní, ktoré sa konalo 29. apríla 2014.

K vyjadreniu znalca sa následne písomne vyjadril žalovaný, ktorý zotrval na svojich doterajších námietkach, na čo reagoval žalobca, ktorý ďalšou argumentáciou spochybnil relevantnosť námietok žalovaného.

Na pojednávaní 10. júna 2014 žalovaný zopakoval svoje námietky voči znaleckému posudku a svoj návrh na výsluch jeho spracovateľov a navrhol kontrolný znalecký posudok FEI STU Bratislava, alebo iný ústav s medzinárodnou kredibilitou.

Následne odvolací súd vyhodnotil, že skutkový stav je náležite zistený a vydal vo veci rozsudok, ktorým potvrdil rozsudok súdu prvého stupňa. K návrhu žalovaného na vykonanie výsluchu spracovateľov znaleckého posudku ÚSI ŽU Žilina a k doplneniu dokazovania kontrolným znaleckým posudkom v odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol, že strany sa k posudku písomne vyjadrili a nepovažoval za potrebné vzhľadom na zásadu kontradiktórnosti a hospodárnosti konania vykonať výsluch znalca ÚSI ŽU Žilina na pojednávaní. Odvolací súd nemal pochybnosti o tom, že znalecký posudok má všetky formálne náležitosti, a že znalec pre potreby súdu rozhodnúť vo veci, vyčerpал svoju úlohu v rozsahu, ako mu bola zadaná súdom. Jeho závery sú konzistentné so závermi súdom prvého stupňa, ustanoveného znalca v tomto konaní a podložené výsledkami konania. Žalovaným vznesené námietky k znaleckému posudku nemali pre nariadenie výsluchu znalca zásadný význam, pretože žalovaný proti znaleckému posudku nevzniesol také podstatné a zdôvodnené výhrady, s ktorými by sa súd nevedel vysporiadať aj bez výsluchu

znalca, navyše po tom, ako znalec poskytol súdu svoje stanovisko k námietkam vzneseným žalovaným v písomnej podobe.

K uvedenej dovolacej námietke žalovaného dovolací súd uvádza, že v súlade s § 120 O. s. p. súd určuje rozsah a mieru, v ktorej sa dokazovanie vykoná. Podľa § 127 ods. 1 O. s. p. namiesto výsluchu znalca sa môže súd v odôvodnených prípadoch uspokojiť s písomným posudkom znalca. Dovolací súd v tejto súvislosti poukazuje na to, že rozhodnutiu súdu nenariadiť výsluch znalca, ale uspokojiť sa len s písomným vyhotovením znaleckého posudku, v danom prípade predchádzala, v dostatočnom časovom predstihu pred vynesením rozsudku, písomná komunikácia medzi súdom, účastníkmi a na záver aj samotným znalcom, s cieľom umožniť stranám vzniesť svoje relevantné námietky k záverom znalca, ako aj dosiahnuť reakciu znalca na námietky vznesené žalovaným.

Dovolací súd dopĺňa, že účelom výsluchu znalca je odstránenie nejasností odborných záverov znalca a súd nesmie upustiť od výsluchu znalca (uspokojiť sa s jeho písomným posudkom), ak účastník konania vzniesol proti záverom také podstatné (odôvodnené) výhrady, ktoré neboli do rozhodnutia vo veci samej znalcom zodpovedané a ktorých vyjasnenie je pre rozhodnutie vo veci samej podstatné. V danom prípade odvolací súd mohol upustiť od výsluchu znalca, a to s prihliadnutím na celý priebeh znaleckého dokazovania a procesný postup súdu, ktorým odvolací súd umožnil stranám, aby sa vyjadrili k znaleckému posudku a vyzval aj znalca, aby reagoval na vznesené výhrady. Odvolací súd nenechal bez povšimnutia výhrady žalovaného k znaleckému posudku ÚSI ŽU Žilina, ale vyzval tohto znalca na vyjadrenia sa k námietkam žalovaného, pričom žalovaný sa vyjadril aj k stanovisku znalca k námietkam žalovaného. V tejto súvislosti je však potrebné uviesť, že z vyjadrenia žalovaného, ktorým reaguje na stanovisko znalca, nevyplývajú také podstatné výhrady, ktoré by bolo potrebné odstrániť výsluchom znalca, nakoľko žalovaný v tomto svojom podaní len zaujal svoje nesúhlasné stanovisko ku konkrétnym znalcom predneseným vyjadreniam. Žalovaný ani v následnom priebehu konania takéto podstatné výhrady, ktoré by viedli k nevyhnutnosti nariadiť výsluch znalca, nevzniesol.

V zmysle uvedeného tak dovolací súd nemôže prisvedčiť námietke žalovaného, že uvedeným postupom odvolacieho súdu, ktorý nenariadil výsluch znalca, sa mu odňala možnosť konať pred súdom. “

Najvyšší súd ďalej poukázal na námietku sťažovateľa, že krajský súd neodôvodnil svoj rozsudok riadne – predovšetkým podľa neho absentujú odpovede na jeho námietky týkajúce sa ústavu súdneho inžinierstva a absentujú úvahy krajského súdu k hodnoteniu dôkazov. V tejto súvislosti najvyšší súd zhrnul relevantné závery vyplývajúce z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva a ústavného súdu a následne uviedol:

„Preskúmaním veci dovolací súd dospel k záveru, že rozhodnutie odvolacieho súdu zodpovedá požiadavkám kladeným na odôvodnenie rozhodnutia...

Čo sa týka dovolacej námietky žalovaného, že odvolací súd nedostatočne odôvodnil svoj rozsudok vo vzťahu k jeho námietke, vznesenej počas odvolacieho konania, ohľadom odbornej spôsobilosti znalca ÚSI ŽU Žilina a spracovateľov jeho znaleckého posudku, a tým aj hodnovernosti tohto znaleckého posudku, dovolací súd ani túto námietku nevyhodnotil ako dôvodnú.

Dovolací súd poukazuje na to, že odvolací súd sa s predmetnou námietkou žalovaného vo svojom rozsudku vysporiadal a svoje závery v tomto smere v odôvodnení riadne vysvetlil. Odvolací súd v odôvodnení svojho rozsudku uviedol, že s poukazom na § 8, § 19 ods. 1 a § 11 ods. 3 zákona o znalcoch a § 51a ods. 1 vyhl. č. 543/2005 Z. z. znalec – znalecký ústav ÚSI ŽU Žilina bol zapísaný do zoznamu znalcov, vrátane odboru energetika, z uvedeného zoznamu pre tento odbor nebol vyčiarknutý, odvolací súd ho riadne ustanovil do konania ako znalca, a preto odvolací súd nevidel dôvod na ustanovenie ďalšieho znalca do konania (v poradí tretieho), resp. na to, aby na ním vypracovaný znalecký posudok po jeho vykonaní neprihliadol. Z uvedeného odôvodnenia vyplýva, že odvolací súd nevidel zákonom stanovené prekážky pre vyhodnotenie odbornej nespôsobilosti ÚSI ŽU Žilina ako súdneho znalca a pre neprihliadnutie k ním vypracovanému znaleckému posudku. Je preto nepochybné, že tomuto záveru musela predchádzať aj úvaha súdu o relevantnosti námietok žalovaného vo vzťahu k odbornej spôsobilosti spracovateľov tohto posudku, čo vyplýva z jeho právneho zdôvodnenia podľa § 8, § 11 ods. 3 a § 19 ods. 1 zákona o znalcoch a § 51a ods. 1 vyhl. č. 543/2005 Z. z. Takéto odôvodnenie nie je v protiklade s hypotézami uvedených právnych noriem. Navyše je potrebné uviesť, že v súdnom spise nie je taký dôkaz, ktorý by relevantným spôsobom spochybnil odbornú spôsobilosť znalca ÚSI ŽU Žilina a spracovateľov jeho znaleckého posudku v čase spracovania znaleckého posudku. Z tohto

dôvodu uvedená námietka žalovaného nebola pre právne posúdenie zo strany odvolacieho súdu relevantná.

Dovolací súd pripomína, že odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu nemá odpovedať na každú námietku alebo argument uvedený v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú rozhodujúci význam pre rozhodnutie o odvolaní, resp. zostali sporné. Dovolací súd v danom prípade nezistil, že by dovolací súd ukrátil žalovaného na jeho práve na riadne odôvodnenie rozsudku tým, že by sa nedostatočne vysporiadal s jeho vyššie uvedenou námietkou.

Dovolací súd takisto poukazuje na to, že do obsahu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivý súdny proces podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd nepatrí právo účastníka konania vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia dôkazov súdom, prípadne sa dožadovať ním navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (I. ÚS 97/97), resp. toho, aby súdy preberali alebo sa riadili výkladom všeobecne záväzných predpisov, ktorý predkladá účastník konania (II. ÚS 3/97, II. ÚS 251/03).“

Následne najvyšší súd poukázal tiež na námietku sťažovateľa o absencii vlastnej úvahy krajského súdu k najzásadnejším otázkam sporu, o hodnotení dôkazov a tiež o odkaze krajského súdu na rozsudok okresného súdu v situácii, keď krajský súd rozhodol aj na základe dôkazov vykonaných v odvolacom konaní, pričom uviedol:

„... Z obsahu uvedenej námietky dovolací súd ustálil, že žalovaný namieta najmä nedostatočné odôvodnenie vo vzťahu k hodnoteniu dokazovania, v súvislosti s znaleckým posudkom FEI STU Bratislava, ktorý bol v odvolacom konaní vykonaný na návrh žalovaného.

Dovolací súd v tejto súvislosti poukazuje na to, že dovolací súd uviedol, ktoré stranami predložené dôkazy vykonal a s akými skutkovými závermi, citoval právne predpisy, ktoré aplikoval na prejednávanú vec a z ktorých vyvodil svoje právne závery, ktoré vysvetlil zrozumiteľne a v dostatočnom rozsahu, pričom tiež vysvetlil, prečo sa nestotožnil s podstatnými námietkami žalovaného.

Odvolací súd v odôvodnení v súlade § 157 ods. 2 O. s. p. podrobne zhrnul priebeh dokazovania (najmä doplneného dokazovania odvolacím súdom), stotožnil sa so závermi

súdu prvého stupňa v súlade s § 219 ods. 2 O. s. p., vyhodnotil vykonané dôkazy vo vzájomnej súvislosti, vysvetlil dôvody, ktoré vykonané dôkazy boli pre jeho právne posúdenie rozhodujúce, a takisto aj dôvody, prečo na ostatné dôkazy neprihliadol. Odvolací súd uviedol, že v konaní boli súdu predložené dve odporujúce si stanoviská SZVT a dve odporujúce si stanoviská Ministerstva hospodárstva SR, pričom vysvetlil, z akých dôvodov na ne neprihliadol. Čo sa týka odôvodnenia vo vzťahu k vykonanému listinnému dôkazu – znaleckému posudku FEI STU Bratislava, odvolací súd naň prihliadol a to tak, že týmto znaleckým posudkom bol spochybnený znalecký posudok súdom ustanoveného znalca [REDACTED], čo viedlo k nariadeniu kontrolného znaleckého dokazovania. Súd vec právne kvalifikoval až po doplnení dokazovania novým znaleckým posudkom, druhým súdom ustanoveným znalcom. Nie je tak dôvodná námietka žalovaného, že odvolací súd sa nevysporiadal s predloženým znaleckým posudkom FEI STU Bratislava, tento posudok odvolací súd vzal do úvahy a vyhodnotil ho v kontexte iných vykonaných dôkazov (najmä znaleckého posudku [REDACTED]) a následne dôkaznú situáciu vyhodnotil tak, že je nevyhnutné preskúmať závery súdom ustanoveného znalca [REDACTED]. Odvolací súd takisto správne poukázal na to, že znalecký posudok spracovaný na základe objednávky účastníka konania je limitovaný tým, že podklady znalcovi poskytuje výlučne objednávateľ tohto posudku, naproti tomu súdom ustanovenému znalcovi boli v zmysle rozhodnutia príslušného súdu o ustanovení znalca v tomto konaní v súlade s § 127 ods. 3 O. s. p. obaja účastníci konania povinní poskytnúť súčinnosť a znalec tak vychádzal z podkladov od oboch účastníkov ([REDACTED]), resp. zo súdneho spisu (ÚSI ŽU Žilina). Z odôvodnenia rozsudku je zrejmé, akú váhu odvolací súd pripisuje listinnému dôkazu – znaleckému posudku FEI STU Bratislava, a nebolo tak potrebné toto odôvodnenie rozširovať spôsobom podľa predstáv žalovaného.

Následne odvolací súd skutkovo vyhodnotil vec a právne posúdil, pričom sa vo svojich právnych záveroch stotožnil so závermi súdu prvého stupňa, ktoré v dôsledku doplneného dokazovania podporil aj zisteniami z neho vyplývajúcimi.

Nie je tak pravdou, že odvolací súd vôbec neuviedol, na základe ktorých vykonaných dôkazov a z akých dôvodov vyhodnotil skutkový a právny stav v neprospech žalovaného. Takisto je potrebné uviesť, že nie je na mieste ani námietka žalovaného, že odvolací súd nesprávne postupoval podľa § 219 ods. 2 O. s. p. pri využití tzv. skráteného odôvodnenia,

nakol'ko v odvolacom konaní bolo doplnené dokazovanie, ktoré súd prvého stupňa vo svojom odôvodnení nemohol zohľadniť. V tejto súvislosti je potrebné uviesť, že odvolací súd sa stotožnil so závermi súdu prvého stupňa, v ničom ich vo svojom rozsudku nespochybnil a vo vzťahu k doplnenému dokazovaniu sám vysvetlil ďalšie dôvody, ktoré spolu s dôvodmi súdu prvého stupňa odôvodňujú vecnú správnosť rozsudku súdu prvého stupňa. Skutočnosť, že v odvolacom konaní bolo doplnené dokazovanie, nebráni využitiu inštitútu tzv. skráteného odôvodnenia v intenciách § 219 ods. 2 O. s. p., ak výsledky tohto doplneného dokazovania potvrdzujú vecnú správnosť prvostupňového rozsudku.

Dovolací súd teda prípustnosť dovolania nemôže konštatovať ani po preskúmaní tejto dovolacej námietky, nakol'ko nie je dôvodná.“

2. Najvyšší súd napadnutým rozsudkom z 10. septembra 2015 v spojení s opravným uznesením zo 6. októbra 2015 zamietol mimoriadne dovolanie generálneho prokurátora. V odôvodnení napadnutého rozsudku poukázal na priebeh prerokúvanej veci, na rozhodnutia okresného súdu a krajského súdu a tiež na nález ústavného súdu. Následne najvyšší súd uviedol argumentáciu generálneho prokurátora v mimoriadnom dovolaní, obsah vyjadrenia sťažovateľa a žalobcu k mimoriadnemu dovolaniu. Skúmal prípustnosť mimoriadneho dovolania, osobitne vo väzbe na závery ústavného súdu a Európskeho súdu pre ľudské práva, pričom mimoriadne dovolanie považoval za prípustné aj z dôvodu, že sťažovateľ v dovolaní nemohol namietat' nesprávne právne posúdenie veci. Na tomto základe tiež dospel k záveru, že konanie o dovolaní sťažovateľa nevytvorilo prekážku litispendencie pre konanie o mimoriadnom dovolaní.

Najvyšší súd sa následne vysporiadal s jednotlivými dôvodmi, ktoré generálny prokurátor uviedol v mimoriadnom dovolaní. V prvom rade poukázal na argumentáciu generálneho prokurátora týkajúcu sa právnej kvalifikácie poplatku za neodber tepla ako zmluvnej pokuty, toho, že konajúce súdy nevyhodnotili, či žalobca splnil povinnosť poskytnúť dohodnutú tepelnú kapacitu, či kumuláciou ceny za odobraté teplo a poplatku za neodber nedošlo k porušeniu právnych predpisov o cene a či konajúce súdy neodňali sťažovateľovi možnosť konať pred súdom, keď právna kvalifikácia poplatku za neodber ako

zmluvnej pokuty bola zrejmá až z rozsudku okresného súdu. V tejto súvislosti najvyšší súd uviedol svoje právne závery:

«Po preskúmaní uvedenej námietky dovolací súd dospel k záveru, že konajúce súdy správne kvalifikovali poplatok za neodber ako zmluvnú pokutu. Na námietku generálneho prokurátora, že plnenie podľa čl. 5.2 Zmluvy (poplatok za neodber) nemá akcesorický charakter vo vzťahu k záväzku odobrať teplo a zaplatiť zaň kúpnu cenu, čo je pre zmluvnú pokutu určujúce a záväzok zaplatiť za neodbratie tepla nie je tak sekundárnym záväzkom prístupujúcim k primárnemu záväzku akcesorickej povahy, dovolací súd uvádza, že akcesorický vzťah je taký právny vzťah, ktorý je existenčne viazaný na hlavný záväzkový vzťah, t. j. predpokladom pre existenciu akcesorického vzťahu je hlavný záväzkový vzťah, pričom akcesorický (sekundárny) vzťah sleduje právny osud hlavného vzťahu. V uvedenej právnej veci súdy zistili, že záväzok zaplatiť poplatok za neodber je sekundárny vo vzťahu k primárnemu záväzku odobrať 2600 TJ tepla ročne, t. j. vznik záväzku zaplatiť za neodber závisí od splnenia, resp. nesplnenia primárnej povinnosti odobrať teplo. Možno uzavrieť, že záväzok zaplatiť poplatok za neodber nevzniká súčasne so vznikom záväzku odobrať teplo, ale vzniká až v okamihu porušenia záväzku odobrať teplo, t. j. nie je primárnym záväzkom, ale až sekundárnym akcesorickým vo vzťahu k hlavnému záväzkovému vzťahu o dodávke tepla. V prípade porušenia záväzku odobrať teplo sa tak aktivizuje povinnosť zaplatiť poplatok za neodber ako sankčná povinnosť a stáva sa tak samostatným (aj samostatne vymáhateľným) sankčným nárokom. Záväzok zaplatiť poplatok za neodber je dojednaný ako nesamostatný a úplne spätý s hlavným záväzkom odobrať teplo, čím sa prejavuje akcesorita dohody o záväzku zaplatiť poplatok za neodber. Smerodajná je zásada (ktorou sa akcesorita vo vzťahu k zmluvnej pokute prejavuje), že pokiaľ nárok na zaplatenie zmluvnej pokuty nevznikol, so zánikom zabezpečeného (hlavného) záväzku zaniká aj zabezpečovací (vedľajší, akcesorický záväzok). Ak však zabezpečená povinnosť bola porušená a nárok na zaplatenie zmluvnej pokuty vznikol, zánik hlavného záväzku už existenciu tohto nároku neovplyvňuje.

Generálny prokurátor takisto v mimoriadnom dovolaní poukazuje na to, že samotná Zmluva označenie „zmluvná pokuta“ neobsahuje. Dovolací súd k uvedenému argumentu uvádza, že nie je právne významné, že dohoda o zmluvnej pokute je označená inak ako zmluvná pokuta, ale rozhodujúce je to, či obsah takejto dohody zodpovedá § 544

Občianskeho zákonníka (s využitím interpretačných pravidiel upravených v Obchodnom zákonníku a v Občianskom zákonníku).

Čo sa týka námietky generálneho prokurátora, že tento záväzok nahrádza pôvodný záväzok, t. j. nepristupuje k pôvodnému záväzku, je potrebné zdôrazniť, že podľa dispozitívneho ustanovenia § 545 ods. 1 Občianskeho zákonníka, ak z dojednania o zmluvnej pokute nevyplýva niečo iné, je dlžník zaviazaný plniť povinnosť, ktorej splnenie bolo zabezpečené zmluvnou pokutou, aj po jej zaplatení. Uvedené ustanovenie tak predpokladá, že strany si môžu dohodnúť aj také dojednanie o zmluvnej pokute, na základe ktorého dlžník nebude mať ďalej povinnosť, ktorej splnenie bolo zabezpečené zmluvnou pokutou, t. j. hlavný záväzok zanikne v dôsledku zaplatenia zmluvnej pokuty. Nie je tak pravdivý argument generálneho prokurátora, že ak by mal poplatok za neodbratie dohodnutého množstva tepla právny charakter zmluvnej pokuty, potom by muselo platiť, že žalobca má nárok na zaplatenie kúpnej ceny za také množstvo tepla, akého odber bol v zmluve dohodnutý, nakoľko podľa názoru generálneho prokurátora, nárok na zaplatenie dohodnutej kúpnej ceny v zmysle platnej právnej úpravy nezaniká tým, že vznikne nárok na zaplatenie zmluvnej pokuty. Pre posúdenie charakteru záväzku označeného ako poplatku za neodber z pohľadu zákonných náležitostí ustanovených pre dohodu o zmluvnej pokute, nie je teda právne významné, či po uspokojení veriteľa z vedľajšieho (sekundárneho) záväzkového vzťahu založenom dohodou o poplatku za neodber patrí veriteľovi aj právo na splnenie hlavného (primárneho) plnenia.

Ďalej generálny prokurátor namieta, že bolo na voľbe žalovaného, či odoberie teplo, alebo či zaplatí za neodbratie tepla (charakteru opcie), pričom dodáva, že zmluvná pokuta nie je alternatívou za primárny záväzok, ale nástrojom smerujúcim k donúteniu splniť primárny záväzok. Podľa názoru generálneho prokurátora omyl, ktorého sa konajúce súdy dopustili, spočíva v tom, že dva alternatívne dohodnuté záväzky kvalifikovali (nesprávne) tak, že jeden záväzok zabezpečuje splnenie druhého.

Dovolací súd uzatvára, že nemôže ísť o dva alternatívne záväzky, pretože alternatíva plnenia nemôže vzniknúť až vo vzájomnej časovej súslednosti, teda nie je možné o alternatívnom plnení hovoriť vtedy, ak sa dlžník nemôže v tom istom okamihu rozhodnúť, akým spôsobom chce svoj dlh plniť. V danom prípade, ako aj generálny prokurátor správne uviedol, povinnosť platiť za dodané teplo a povinnosť platiť poplatok za neodber

neexistovali súčasne. Žalobca správne poukázal na to, že povinnosť zaplatiť poplatok za neodber nastala až v okamihu, kedy už žalovaný nemohol voliť splnenie svojho záväzku spôsobom zaplataenia kúpnej ceny za odobraté teplo. Tento záver je možné vyvodiť za použitia gramatického výkladu ustanovenia čl. 5.2 Zmluvy, na ktorý generálny prokurátor v mimoriadnom dovolaní poukazuje. Ak by malo ísť o alternatívne plnenie, zmluvné strany by toto ustanovenie dohodli napríklad tak, že kupujúci buď odoberie teplo, alebo zaplatí poplatok za neodber. Keďže ale zmluvné strany dohodli, že poplatok za neodber je kupujúci povinný zaplatiť pod podmienkou, že neodobral teplo, na odber ktorého sa v zmluve zaviazal, nie je možné chápať tieto dve povinnosti alternatívne, ale práve až vo vzájomnej nadväznosti. Odvolací súd doplnil závery súdu prvého stupňa aj o zdôvodnenie zabezpečovacej funkcie poplatku za neodber ako zmluvnej pokuty zabezpečujúcej povinnosť odobrať zmluvne dohodnuté teplo, ktorej opodstatnenosť odvodil z účelu Zmluvy, uzatvorenej vo vzájomnej spojitosti s ďalšími dvoma rámcovými zmluvami, ktoré dotvárali komplex zmlúv, pričom uzavrel, že ich účelom bolo zabezpečiť dlhodobé financovanie projektu.

Generálny prokurátor takisto poukazoval na to, že poplatok za neodber je menší, ako by bola kúpna cena zodpovedajúca množstvu neodobratého tepla. Preto podľa generálneho prokurátora nejde o zmluvnú pokutu, nakoľko účelom zmluvnej pokuty nie je znižovanie primárnej zmluvnej povinnosti. Dovolací súd uvádza, že výška zmluvnej pokuty závisí výlučne od vôle zmluvných strán, Obchodný zákonník však upravuje moderačné právo súdu znížiť výšku zmluvnej pokuty, ak bola zmluvná pokuta dojednaná neprimerane vysoko. Predmetom úvah súdnej praxe aj právnej teórie je tak predovšetkým horná hranica zmluvnej pokuty a nie úvaha o tom, či zmluvná pokuta môže byť (neprimerane) nízka, resp. nižšia ako hodnota neposkytnutého plnenia krytého zmluvnou pokutou. Dovolací súd poukazuje na zásadu autonómie vôle zmluvných strán, ktorá sa aplikuje v súkromnoprávných vzťahoch a uzatvára, že v prípade, ak výška zmluvnej pokuty nepresahuje, resp. sa nerovná hodnote zabezpečovanej povinnosti, nemôže to mať (len z tohto titulu) za následok neplatnosť, resp. nevynútiteľnosť nárokov z dohody o zmluvnej pokute, prípadne nemožnosť subsumpcie takejto dohody ako dohody o zmluvnej pokute.

V danej veci konajúce súdy zhodne vyhodnotili, že účelom Zmluvy bolo zabezpečenie dlhodobého financovania projektu, a to formou zabezpečenia financovania podľa

schváleného cash flow projektu uvedeného v prílohe č. 1 Zmluvy. Ako vyplýva z napadnutých rozsudkov, tento účel sa zmluvné strany preto zaviazali dosiahnuť tým, že na každý rok stanovili objem tepla, ktorý bol žalovaný povinný od žalobcu odobrať a za toto odobraté teplo zaplatiť kúpnu cenu, aby sa tento účel mohol naplniť a ak by tak neurobil, musel zaplatiť poplatok za neodber v zmysle

l. 5.2 Zmluvy, konajúce súdy posúdili, že nebol priestor pre uplatnenie moderačného oprávnenia v tejto súvislosti.

Dovolací súd ani nezistil, že by sa dojednaním zmluvnej pokuty obchádzala maximálna cena za odobraté teplo v zmysle cenových predpisov, na čo poukazuje generálny prokurátor. Podľa § 3 ods. 1 písm. c) vyhlášky Ministerstva financií Slovenskej republiky č. 87/1996 Z. z. v znení účinnom v dobe rozhodnej pre uplatnené nároky na zaplatenie poplatku za neodber platilo, že pokuty, úroky (poplatky) z omeškania, náhrady škôd, prípadne iné sankcie podľa zmlúv a všeobecne záväzných právnych predpisov sa spravidla nezahrňajú do kalkulácie nákladov na účely regulácie cien, pričom pri regulácii cien sa uplatňujú ekonomicky oprávnené náklady, ktoré sa preukazujú účtovnými podkladmi, kalkuláciami nákladov, prípadne fakturáciou alebo daňovými a colnými podkladmi a podobne. Preto vzhľadom na dohodnutý účel poplatku za neodber podľa Zmluvy nie je možné uzavrieť, že by zaplatením zmluvnej pokuty mohlo dôjsť k obchádzaniu cenových predpisov.

Generálny prokurátor poukázal aj na skutočnosť, že žalovaný sa o právnej kvalifikácii poplatku za neodber, ako zmluvnej pokuty, dozvedel až z rozsudku súdu prvého stupňa, preto nemohol v konaní realizovať svoje procesné právo na uplatnenie tomu zodpovedajúcej procesnej obrane, čím súd prvého stupňa odňal žalovanému možnosť konať pred súdom a zaťažil tak konanie vadou podľa § 237 písm. f) O. s. p. Dovolací súd k tomu uvádza, že v ďalšom konaní žalovaný mohol a aj využil možnosť ovplyvniť výsledok konania. Urobil tak svojím procesným úkonom v podanom odvolaní, v ktorom sa voči tejto právnej kvalifikácii urobenej súdom prvého stupňa ohradil. Pokiaľ žalovaný namietal, že v konaní nemal možnosť uplatniť svoju procesnú obranu, dovolací súd pripomína, že v rozhodnutí R 39/1993 bol prijatý názor, v zmysle ktorého i keby tieto námietky boli opodstatnené, podmienka prípustnosti dovolania podľa § 237 písm. f) O. s. p. nie je splnená v prípade, že sa účastníkovi odňala možnosť konať pred súdom (len) pre

asť konania do takej miery, že účastník následne mohol uplatniť svoj vplyv na výsledok konania. V danom prípade žalovaný uplatnil svoje právo ovplyvniť výsledok konania vo svojom odvolaní, avšak odvolací súd sa s jeho názorom nestotožnil, ale osvojil si závery súdu prvého stupňa. Vzhľadom na uvedené dovolací súd nevyhodnotil dovolacie námietky generálneho prokurátora, viažuce sa k poplatku za neodber podľa

l. 5.2 Zmluvy za spôsobilé dovolacie dôvody v zmysle ustanovenia § 241 ods. 2 O. s. p.

Generálny prokurátor ďalej namieta, že v rozsudkoch konajúcich súdov absentuje skutkový záver, či predávajúci skutočne mal pre kupujúceho k dispozícii dohodnutú tepelnú kapacitu. Generálny prokurátor teda v mimoriadnom dovolaní vytyka konajúcim súdom, že rozhodli na základe nedostatočne zisteného skutkového stavu, v dôsledku čoho dospeli k nesprávnemu právnemu záveru ohľadom posúdenia dôvodnosti žalovaného nároku. V prvom rade dovolací súd uvádza, že dovolanie nie je „ďalším odvolaním“, ale je mimoriadnym opravným prostriedkom určeným na nápravu len výslovne uvedených procesných [§ 241 ods. 2 písm. a), b) O. s. p.] a hmotnoprávných [§ 241 ods. 2 písm. c) O. s. p.] väd. Preto sa dovolaním nemožno úspešne domáhať revízie skutkových zistení urobených odvolacím súdom, tak ani prieskumu ním vykonaného dokazovania. Ťažisko dokazovania je v konaní pred súdom prvého stupňa a jeho skutkové závery je oprávnený dopĺňať, prípadne korigovať len odvolací súd, ktorý za tým účelom môže vykonávať dokazovanie (§ 213 O. s. p.). Generálny prokurátor opiera túto svoju námietku len o tvrdenia žalovaného, ktoré žalovaný predložil konajúcim súdom počas konania, že porušenie záväzku predávajúceho mať zmluvne dohodnutú kapacitu tepla pre kupujúceho k dispozícii vyplýva z listu žalobcu zo dňa 14. 05. 2001, ktorým podmieňoval žalobca dodávku tepla aj odberom elektrickej energie. V tejto súvislosti však dovolací súd považuje za relevantné vziať do úvahy odôvodnenie prvostupňového rozsudku, ktoré preukazujú, že konajúce súdy tento argument žalovaného museli vyhodnotiť, a tak námietka o absencii skutkového zistenia nie je opodstatnená. Prvostupňový súd v tejto súvislosti v odôvodnení rozsudku uzavrel, že úvahy súdu o poskytnutí kapacity žalobcu dodávať teplo žalovanému kedykoľvek sú sekundárne, pretože žalovaný by mal povinnosť zaplatiť zmluvnú pokutu žalobcovi aj v prípade, ak by mu tento kapacitu v skutočnosti neposkytoval. Prvostupňový súd však v napadnutom rozsudku premietol aj ďalšie skutkové zistenie, a to že žalobca

žalovanému nepretržite dodával a žalovaný od žalobcu odoberal teplo od uzavretia Zmluvy a ďalej uviedol, že pokiaľ ide výpočet poplatku za neodber dohodnutého množstva tepla, tento bol v jednotlivých faktúrach vypočítaný správne a že žalovaný nemal námietky k údajom uvedeným v príslušných kalkulačných listoch. Dovolací súd vzhľadom na uvedené odôvodnenie nemôže prisvedčiť námietke generálneho prokurátora, že v napadnutých rozsudkoch v tejto súvislosti absentuje skutkové zistenie. Prvostupňový súd jednoznačne vyjadril svoj záver, že teplo bolo žalovanému zo strany žalobcu dodávané nepretržite, t. j. bez vzniku omeškania žalobcu s plnením svojho záväzku. Tento záver navyše podporuje aj skutkové zistenie, že žalovaný nenamietal voči údajom v kalkulačných listoch, ktorými žalobca vyfakturoval žalovanému poplatok za neodber. Ak aj žalovaný v konaní predložil ako dôkaz listy, v ktorých sa žalobca vyjadroval k svojej pripravenosti dodávať teplo žalovanému, tieto skutočnosti konajúce súdy právne neposúdili ako prekážku pre priznanie žalovaného nároku.»

Generálny prokurátor ďalej namietal, že konajúce súdy nesprávne vyhodnotili povinnosť zmluvných strán uzatvárať ročné zmluvy podľa čl. 2.1 zmluvy, pričom túto skutočnosť považoval za odkladaciu podmienku, ktorá podmieňovala platnosť zmluvy. V súvislosti s touto námietkou najvyšší súd poukázal na § 270 ods. 1 Obchodného zákonníka a § 36 Občianskeho zákonníka, pričom uviedol:

„Dovolací súd po preskúmaní napadnutých rozhodnutí uzatvára, že súdy v prejednávanej právnej veci aplikovali § 270 ods. 1 Obchodného zákonníka. Generálny prokurátor síce poukazuje na právny záver v napádanom prvostupňovom rozhodnutí, str. 25, v ktorom podľa generálneho prokurátora absentuje právne posúdenie veci v kontexte § 270 ods. 1 Obchodného zákonníka, avšak nevzal do úvahy ďalšie časti odôvodnenia súdu prvého stupňa. Tieto ďalšie časti odôvodnenia sú relevantné pre posúdenie dôvodnosti vznesenej námietky, nakoľko súvisia s posúdením právnej otázky, či súdy aplikovali § 270 ods. 1 Obchodného zákonníka na skutkový stav. V odôvodnení prvostupňového rozsudku na strane 25 ods. 1 sú uvedené právne závery súdu prvého stupňa ohľadom platnosti Zmluvy, uzavretej ako kúpnej zmluvy podľa § 409 a nasl. Obchodného zákonníka bez ohľadu na potrebu uzatvorenia ročných zmlúv, uvedené právne závery súd prvého stupňa naviazal na právne závery uvedené v jeho skoršom rozhodnutí, s ktorými sa stotožnil. Súd prvého stupňa

teda stotožniac sa so svojim pôvodným záverom uzavrel, že Zmluva uzavretá dňa 10. 11. 1999 nadobudla účinnosť v súlade s čl. 8.1 Zmluvy dňa 27. 11. 1999, t. j. strany si výslovne dohodli dátum platnosti a účinnosti Zmluvy, pričom neviazali túto platnosť na uzavretie ročných zmlúv (a nepodriadili ju tak režimu odkladacej podmienky). Zmluvné strany sa tak osobitnou dohodou o vzniku platnosti a účinnosti Zmluvy zakotvanej v čl. 8.1 Zmluvy vyvrátili právnu domnienku o odkladacej podmienke v zmysle § 270 ods. 1 Obchodného zákonníka. Tým, že súd prvého stupňa aplikoval pri svojom právnom posúdení čl. 8.1 Zmluvy, nemal dôvod aplikovať právnu domnienku o existencii odkladacej podmienky v zmysle § 270 ods. 1 Obchodného zákonníka (takúto domnienku o existencii odkladacej podmienky by mohol aplikovať len v prípade neexistencie dohody uvedenej v čl. 8.1 Zmluvy).

V zmysle § 270 ods. 1 Obchodného zákonníka podmienka môže mať nielen charakter odkladacej podmienky, ale aj charakter rozvázovacej podmienky. S poukazom na svoje skoršie rozhodnutie súd prvého stupňa sa aj v tomto prípade vysporiadal s právnou otázkou, že záväzok zmluvných strán uzatvárať ročné zmluvy nemal charakter rozvázovacej podmienky. Uvedené vyplýva z toho, že súd prvého stupňa vyvodil záver, že s poukazom na § 270 ods. 1 Obchodného zákonníka Zmluva ostala platnou zmluvou aj bez uzavretia ročných zmlúv, ktoré mali len precizovať základ daný v Zmluve, keďže súd mal za preukázanú vôľu strán byť viazaný Zmluvou aj v prípade jej nedoplnenia ročnými zmluvami, a to predovšetkým pre jej priamo v Zmluve deklarovaný účel. Súd prvého stupňa uzavrel, že Zmluva bola uzavretá ako rámcová zmluva, ktorá spolu s ostatnými dvoma rámcovými zmluvami bola podmienkou poskytnutia dlhodobého úveru od Európskej investičnej banky pre žalobcu, ako aj za účelom trvalého splácania tohto dlhodobého úveru. Neuzatvorenie ročnej zmluvy na určitý rámcový rok preto podľa súdu prvého stupňa nemal spôsobiť neplatnosť Zmluvy, nakoľko by to bolo v rozpore so spomínaným účelom rámcových zmlúv, zameraným na dlhodobé financovanie žalobcu, ako bol dojednaný zmluvnými stranami v ustanoveniach Zmluvy.

Vzhľadom na jednotnosť odôvodnenia súdneho rozhodnutia dovolací súd pri skúmaní dôvodnosti námietky vznesenej generálnym prokurátorom bral ohľad aj na tieto vyššie uvedené

asti odôvodnenia skoršieho prvostupňového rozhodnutia, pretože ak by sa súd prvého stupňa vo svojom novom rozhodnutí nestotožnil so svojimi skoršími závermi, nepremietol by ich do svojho nového rozhodnutia, ale by poskytol iné právne a skutkové zistenia a závery, prípadne by vysvetlil, prečo a ako sa od svojich skorších skutkových zistení a právnych záverov odchýlil. Keďže tak neurobil, ale sa v novom rozsudku stotožnil so svojimi skoršími právnymi a skutkovými závermi, čo do platnosti Zmluvy ako kúpnej zmluvy uzavretej podľa Obchodného zákonníka aj v kontexte ustanovenia § 270 ods. 1 Obchodného zákonníka, je potrebné posudzovať toto odôvodnenie komplexne v jeho celistvosti. Vzhľadom na jednotnosť konania na uvedenom závere nič nemení ani to, že skorší prvostupňový rozsudok bol vyšším súdom zrušený, pretože súd prvého stupňa nebol povinný prehodnotiť vo všetkých ohľadoch svoje skoršie právne závery. Bol povinný tieto prehodnotiť v závislosti od viazanosti právnym názorom súdov vyššieho stupňa a tieto svoje právne závery aj riadne premietnuť do odôvodnenia svojho nového rozsudku, o aj vykonal.

Vzhľadom na uvedené dovolací súd nemôže prisvedčiť námietke generálneho prokurátora, že konajúce súdy neaplikovali ustanovenie § 270 ods. 1 Obchodného zákonníka, pretože vyhodnotili, že Zmluva bola platná už jej uzavretím zmluvnými stranami a že neuzavretie ročných zmlúv nemalo na túto platnosť vplyv, a to berúc do úvahy ustanovenie § 270 ods. 1 Obchodného zákonníka.“

Generálny prokurátor ďalej argumentoval, že zmluva bola uzavretá na dobu neurčitú, preto mohla byť ukončená výpoveďou. Ďalej tiež uviedol, že konajúce súdy sa dopustili neprípustnej konverzie právneho úkonu tým, že dohodu o cene od roku 2014 považovali za neplatnú a zostávajúcu časť zmluvy považovali za uzavretú na dobu neurčitú, čo nezodpovedá vôli zmluvných strán. Najvyšší súd v tejto súvislosti uviedol:

„Dovolací súd v tejto súvislosti však musí poukázať na skutočnosť, že generálny prokurátor vyňal len časť zo zdôvodnenia konajúcich súdov, pričom podstatnú časť týkajúcu sa posúdenia tejto právnej otázky vynechal. Konajúce súdy neuviedli, že Zmluva bola uzavretá na dobu určitú, a to do uzavretia Dlhodobej zmluvy, ale to, že Zmluva bola uzavretá do uzavretia Dlhodobej zmluvy alebo do splatenia úveru žalobcom Európskej investičnej banke, t. j. do konca roku 2013, podľa toho, ktorá z týchto skutočností nastane

skôr. Ďalej súdy uviedli, že aj z prílohy č. 1 Zmluvy je zrejmé, že celková doba trvania Zmluvy nemôže presahovať rok 2023 ako hraničný rok životnosti celého projektu. Je pochopiteľné, že v zmysle zásady autonómie vôle sa zmluvné strany môžu dohodnúť na zániku ich záväzkovo-právneho vzťahu, avšak v Zmluve sa zmluvné strany explicitne vyjadrili, že záväzok podľa Zmluvy má skončiť uzavretím ďalšej nadväzujúcej zmluvy, t. j. Dlhodobej zmluvy. Súdy nemohli opomenúť, že strany odvodzovali trvanie záväzkového vzťahu podľa Zmluvy aj od tejto právnej skutočnosti. Nie je však pravdou, že z toho súdy vyvodili, že Zmluva je uzavretá na dobu určitú.

Konajúce súdy podrobili skúmaniu štyri časové okamihy za účelom vyhodnotenia doby trvania záväzkového vzťahu podľa Zmluvy. Skúmali moment dohodnutého nahradenia Zmluvy Dlhodobou zmluvou, ďalej skúmali okamih dohodnutého uzavretia zmluvy smerujúcej k zvýšeniu základného imania strategickým investorom, následne okamih po splatení úveru Európskej investičnej banke a na záver okamih ukončenia životnosti projektu.

Konajúce súdy správne vyhodnotili, že Zmluva nebola uzatvorená na dobu neurčitú, a preto ani nemohla byť platne vypovedaná. Dospeli k tomuto záveru jednak s poukazom na okamih splatenia úveru a jednak s poukazom na okamih ukončenia životnosti Projektu, pričom uviedli, že Zmluva je v akomkoľvek z týchto prípadov (či už by platil ktorýkoľvek z týchto okamihov) uzavretá na dobu určitú.

Dovolací súd uvádza, že súdy správne vyhodnotili, že Zmluvné strany si dohodli dodávku a odber tepla do roku 2023, t. j. po dobu životnosti Projektu tak, ako sa uvádza aj v samotnej prílohe č. 1. Podľa Zmluvy príloha č. 1 tvorí jej neoddeliteľnú súčasť a obsahuje tzv. základné zmluvné parametre Projektu. Zmluvné strany si v prílohe dohodli odbery od roku 1999 do roku 2023. Súdy tak správne uzavreli, že zmluva je uzavretá na dobu určitú. Takisto je potrebné uviesť, že účelom Zmluvy, ako je to vyjadrené v jej jednotlivých ustanoveniach, je záujem zmluvných strán na zabezpečení financovania Projektu, resp. splácania úveru, ktorým sa zabezpečilo financovanie Projektu. Naplnenie tohto účelu strany premietli do kalkulácie vyjadrenej v prílohe č. 1 k Zmluve tým, že už pri uzatvorení Zmluvy zmluvné strany si stanovili finančné parametre výnosov Projektu od roku 1999 do roku 2023, čím obmedzili životnosť Projektu, t. j. vymedzili obdobie, ktoré je potrebné

na dosiahnutie naplnenia účelu Zmluvy. Zároveň tým obmedzili trvanie ich záväzkového vzťahu do tohto okamihu (t. j. do roku 2023).

Súdy sa takisto zaoberali okamihom splatenia úveru Európskej investičnej banke a dojednaním čl. 4.6 Zmluvy, podľa ktorého po ukončení kalendárneho roka, v ktorom bude splatený dlhodobý úver, sa bude cena za dodávku a odber tepla riadiť bežnými cenovými princípmi pre stanovenie ceny tepla v danom období. Súdy uviedli, že od roku 2014 dochádza k nemožnosti stanovenia cena tepla a tým aj k odpadnutiu dohody o podstatnej náležitosti kúpnej zmluvy. Odkaz na inštitút bežných cenových predpisov podľa konajúcich súdov nie je dostatočne určitý, aby takýto zhodný prejav vôle zmluvných strán v tak podstatnej náležitosti založil. V dôsledku absencie podstatnej náležitosti kúpnej zmluvy – ceny po roku 2013 platnosť Zmluvy ako kúpnej zmluvy zaniká. Ako správne uviedol generálny prokurátor, na základe okamihu zániku platnosti Zmluvy nie je možné prijať záver o tom, či bola Zmluva dohodnutá na dobu určitú. Uvedená skutočnosť môže mať vplyv len na posúdenie, kedy Zmluva mala stratiť platnosť bez ohľadu na dohodu zmluvných strán o dobe trvania záväzkového vzťahu podľa Zmluvy. To však nič nemení na tom, že súdy právne posúdenie vo vzťahu k uzavretiu Zmluvy ako zmluvy na dobu určitú správne opierali aj o okamih životnosti projektu podľa Zmluvy a uviedli, že v každom prípade (rozumej aj v prípade dohodnutia Zmluvy po dobu životnosti projektu) je Zmluva uzatvorená na dobu určitú.

So zreteľom na všetky uvedené skutočnosti vyhodnotil dovolací súd mimoriadnym dovolaním napadnuté rozsudky súdu prvého stupňa a odvolacieho súdu za správne, spočívajúce na správnom právnom posúdení veci. Preto mimoriadne dovolanie podľa § 243b ods. 1 O. s. p. zamietol. “

3. Ústavný súd v prvom rade poukazuje na to, že námietky sťažovateľa v jeho sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy sú v zásade totožné s argumentáciou, ktorú uviedol v dovolaní, o ktorom rozhodol najvyšší súd napadnutým uznesením z 10. septembra 2015. Najvyšší súd sa v odôvodnení napadnutého uznesenia vysporiadal s jednotlivými námietkami sťažovateľa. Najvyšší súd poskytol v odôvodnení napadnutého uznesenia vlastné odpovede na námietky sťažovateľa, prípadne poukázal na tie časti odôvodnenia napadnutého rozsudku krajského súdu z 30. júna 2014 v spojení s rozsudkom okresného

súdu zo 7. novembra 2011 v spojení s opravným uznesením z 9. januára 2012, ktoré obsahovali odpovede na tieto námietky. Právne závery najvyššieho súdu nie sú v rozpore so zmyslom a účelom príslušných ustanovení zákona o energetike, Obchodného zákonníka, Občianskeho zákonníka a zákona č. 382/2004 Z. z. o znalcoch, tlmočníkoch a prekladateľoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o znalcoch“), preto ich nemožno považovať za arbitrárne.

Ústavný súd tiež konštatuje, že najvyšší súd svoje právne závery v napadnutom uznesení z 10. septembra 2015 primerane odôvodnil, tieto závery preto nie sú zjavne neodôvodnené. Odpovede, ktoré uvádza najvyšší súd v napadnutom uznesení, považuje ústavný súd za primerane adresné a konkrétne, nepovažuje ich za paušálne a ani všeobecné. Odôvodnenie napadnutého uznesenia najvyššieho súdu takto predstavuje dostatočný podklad pre výrok uznesenia najvyššieho súdu, ktorým tento odmietol dovolanie sťažovateľa.

Pokiaľ ide o kľúčovú námietku sťažovateľa týkajúcu sa nezákonnosti kontrolného znaleckého posudku ústavu súdneho inžinierstva, ústavný súd poukazuje na to, že predmetný kontrolný znalecký posudok vypracoval subjekt, ktorý bol zapísaný v zozname znalcov, tlmočníkov a prekladateľov podľa § 4 a nasl. zákona o znalcoch pre odbor energetika. Výhrady, ktoré sťažovateľ uvádza voči spracovateľom znaleckého posudku, sa javia byť účelové. Skutočnosti, ktoré sťažovateľ namieta, mu museli byť známe už v čase, keď bol do konania ustanovený ústav súdneho inžinierstva a bolo mu uložené, aby vypracoval kontrolný znalecký posudok, preto ich sťažovateľ mohol a mal uplatniť ešte predtým, ako ústav súdneho inžinierstva začal vyhotovovať kontrolný znalecký posudok. V sťažnosti uvedené námietky sťažovateľa skôr vyjadrujú jeho nespokojnosť so závermi, ktoré ústav súdneho inžinierstva uviedol v kontrolnom znaleckom posudku. Tieto námietky však podľa ústavného súdu nemajú taký charakter, aby im bolo možné priznať ústavnú relevanciu a odvodiť z nich namietané porušenie označených základných práv podľa ústavy a práva podľa dohovoru. V tomto kontexte je potrebné následne hodnotiť aj námietku sťažovateľa, že konajúce súdy nevyhoveli jeho návrhu na výsluch spracovateľov kontrolného znaleckého posudku. Krajský súd nevyhovел tomuto návrhu, avšak na výhrady

sťažovateľa reagoval, a to tak, že ich predložil ústavu súdneho inžinierstva, aby sa k nim vyjadril, pričom následne v odôvodnení napadnutého rozsudku na obsah vyjadrenia ústavu súdneho inžinierstva poukázal. Najvyšší súd v odôvodnení napadnutého uznesenia z 10. septembra 2015 na túto skutočnosť tiež poukázal a voči tomuto postupu krajského súdu nemal výhrady. Ústavný súd považuje tento postup najvyššieho súdu za ústavne akceptovateľný. Krajský súd sa rovnako tak vysporiadal s tým, prečo nevyhovel návrhu sťažovateľa na ustanovenie ďalšieho znalca – znaleckej organizácie s medzinárodnou kredibilitou. Tento postup zodpovedá ustanoveniam Občianskeho súdneho poriadku, ktoré nezaväzujú súd, aby vyhovel každému návrhu účastníka na vykonanie určitého dôkazu, avšak ukladajú mu, aby v rozhodnutí vysvetlil, prečo konkrétny návrh neakceptoval a navrhovaný dôkaz nevykonal (porovnaj napr. § 120 ods. 1, § 157 ods. 2 OSP).

Pokiaľ ide o napadnutý rozsudok najvyššieho súdu z 10. septembra 2015, najvyšší súd v jeho odôvodnení reaguje na dovoláciu argumentáciu generálneho prokurátora v mimoriadnom dovolaní. Generálny prokurátor namietal dovolací dôvod podľa § 243f ods. 1 písm. c) OSP, t. j. že napadnuté rozsudky krajského súdu a okresného súdu spočívajú v nesprávnom právnom posúdení veci. Najvyšší súd poskytol odpovede na jednotlivé námietky generálneho prokurátora, ktoré sa týkali vymedzených skutkových a právnych aspektov predmetnej veci, a to predovšetkým právnej kvalifikácie poplatku za neodber vyplývajúceho zo zmluvy, existencie a relevancie skutkového záveru o tom, či žalobca skutočne mal v rozhodnom období k dispozícii dohodnutú tepelnú kapacitu pre sťažovateľa, namietaného porušenia právnych predpisov upravujúcich cenu z dôvodu kumulácie ceny za skutočne odobraté teplo a poplatku za neodber, relevancie toho, že sťažovateľ sa dozvedel o právnej kvalifikácii poplatku za neodber ako zmluvnej pokuty až z rozsudku okresného súdu zo 7. novembra 2011, výkladu ustanovení zmluvy o tom, že zmluvné strany majú konkretizovať niektoré dojednania v ročných zmluvách, a tiež tých ustanovení zmluvy, ktoré boli relevantné pre záver, či zmluva je uzavretá na dobu neurčitú alebo na určitý čas, a tak aj možnosti ukončiť zmluvu výpoveďou.

Ústavný súd konštatuje, že právne závery najvyššieho súdu v napadnutom rozsudku z 10. septembra 2015 vo svojej podstate predstavujú konkretizovanú odpoveď

na vymedzené skutkové a právne aspekty predmetnej veci, a to v rozsahu a z hľadísk, ktoré neboli predmetom napadnutého konania najvyššieho súdu o dovolaní sťažovateľa. Ani tieto právne závery nepovažuje ústavný súd za arbitrárne, prípadne za zjavne neodôvodnené.

V tejto súvislosti ústavný súd poukazuje na to, že vzhľadom na to, že nie je súčasťou systému všeobecného súdnictva, môže zasahovať do výkladu zákonov a iných všeobecne záväzných právnych predpisov všeobecnými súdmi len v prípadoch, keď sa ich výklad vyznačuje svojvôľou a zjavnou neodôvodnenosťou do tej miery, že to má za následok porušenie základného práva alebo slobody. Keďže ale ústavný súd v prípade napadnutého uznesenia najvyššieho súdu z 10. septembra 2015 a napadnutého rozsudku najvyššieho súdu z 10. septembra 2015 prejav svojvôle, resp. zjavnej neodôvodnenosti nezistil, nepovažoval v danom prípade argumentáciu sťažovateľa za spôsobilú na to, aby len na jej základe bolo možné tieto rozhodnutia hodnotiť ako ústavne neakceptovateľné a neudržateľné.

Ústavný súd tiež poukazuje na svoju judikatúru, v ktorej konštatoval, že postup súdneho orgánu, ktorý koná v súlade s procesnoprávnymi a hmotnoprávnymi predpismi konania v občianskoprávnej alebo trestnoprávnej veci, nemožno považovať za porušenie základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy alebo práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (I. ÚS 8/96, I. ÚS 6/97). Ústavný súd nezistil žiadne také skutočnosti, ktoré by naznačovali možnosť porušenia základného práva sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy alebo jeho práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým uznesením najvyššieho súdu a napadnutým rozsudkom najvyššieho súdu z 10. septembra 2015 a postupom, ktorý predchádzal vydaniu týchto rozhodnutí. Skutočnosť, že sťažovateľ sa s právnym názorom najvyššieho súdu ako dovolacieho súdu vyjadreným v napadnutom uznesení a v napadnutom rozsudku nestotožňuje, nemôže sama osebe viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti tohto názoru a nezakladá ani oprávnenie ústavného súdu nahradiť jeho právny názor svojím vlastným. O svojvôli pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natolko odchyľil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam. Podľa názoru ústavného súdu predmetný právny výklad príslušných ustanovení zákona o energetike, Obchodného zákonníka, Občianskeho

zákonníka a zákona o znalcoch najvyšším súdom ako dovolacím súdom takéto nedostatky nevykazuje.

Ústavný súd zároveň konštatuje, že nezistil také skutočnosti, ktoré by naznačovali existenciu vecnej súvislosti medzi namietaným porušením základného práva podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a postupom najvyššieho súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 5 Obdo 39/2014 a jeho uznesením z 10. septembra 2015 a postupom najvyššieho súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 5 M Obdo 3/2014 a jeho rozsudkom z 10. septembra 2015.

Berúc do úvahy uvedené skutočnosti, ústavný súd sťažnosť už pri jej predbežnom prerokovaní podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde odmietol v tejto časti ako zjavne neopodstatnenú.

Keďže sťažnosť bola odmietnutá, rozhodovanie o ďalších procesných návrhoch sťažovateľa v uvedenej veci stratilo opodstatnenie, a preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 17. decembra 2015